

TESKON 2017

-PANEL-

TASARIM ve PROJE HİZMETLERİ SORUNLARI ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Panel Yöneticisi: Ali Ekber ÇAKAR

PANEL YÖNETİCİSİ- Değerli konuklar, değerli katılımcılar; kongremizin birinci gününün birinci paneli olan “Tasarım ve Proje Hizmetleri Sorunları ve Çözüm Önerileri” panelimize hoş geldiniz. Panelimizi açıyorum.

Bugün değerli konuşmacılarımız var.

Mehmet Soğancı, Makina Mühendisleri Odası adına yer alıyor panelimizde. Mehmet Soğancı'yı muhtemelen herkes tanıyor; bizim Makina Mühendisleri Odası'nın eski Başkanı, yine Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin bundan önceki dönem Başkanı, şu anda da yine Odamız içerisinde aktif bir şekilde katkı koymaya devam ediyor.

Zühtü Ferah, Türk Tesisat Mühendisleri Derneği'nden; biraz sonra sunumunu yaparken kısaca bir özgeçmişini kendisi sunabilir.

Noyan Vural, Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nden katılan bir arkadaşımız; yine kendisi de sunumunu yaparken çok kısaca bir özgeçmişini verebilir.

Alev Ağrı, yerel yönetimler adına yer alıyor panelimizde, Karabağlar Belediyesi'nden katılıyor; yine kendisi de sunumunu yaparken kısa bir özgeçmişini verebilir.

Aslında bu oturumumuzda altı kişi vardı; ama iki kişi katılamadığı için, süre olarak 15.15'te başlayan oturumumuz 18.30'da bitecek gibi görünüyor. Fakat biz ilk etapta konuşmacılara 25'er dakikalık bir konuşma süresi vereceğiz, arkadaşlarımız sunumlarını yapacaklar. Sunumlarını yaptıktan sonra, bu arada salondan sunum yapan konuşmacılara soru sormak isteyenler yazılı olarak sorularını verirlerse çok mutlu oluruz. Konuşmaların bitiminden sonra soruları ilgililere, kimlere sorduysanız,

eğer yazarsanız ilgili kişiyi, soruları kendilerine aktaracağım. Sonrasında arkadaşlarımız hem eksik noktalar varsa onları tamamlayacaklar, hem de aynı zamanda sorulara cevap verecekler. Böylelikle, aktif bir şekilde, salondan da katkı olarak, görüş olarak bu paneli tamamlamaya çalışacağız.

Panelistlerimize geçmeden önce bir açılış yapmak istiyorum.

Kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olan Makine Mühendisleri Odası, tüm projelerin, mesleki yeterliliği Odamızca belgelendirilmiş üyelerimiz tarafından hazırlanmasını ve mesleki etik ve üyelik sicil kayıtları yönüyle Oda mesleki denetiminden geçirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Kamu yararının korunması, mesleki gelişmelerin sağlanması ve mesleki hizmetlerin uzman üyelerimizce verilmesi temel yaklaşımımızdır. Yine Odamız, bu yeterliliğin, gelişen ve değişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak Odamızca düzenlenecek sürekli eğitimlerle desteklenmesini de zorunlu görmektedir.

Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren serbest mühendislik müşavirlik hizmetleriyle ilgili üç temel yönetmeliğimiz ve yetkilendirme yönetmeliklerini de içeren 28 adet yönetmeliğimiz bu çerçevede işlev görmekte, işleyişimize kurumsal bir boyut kazandırmaktadır.

Serbest müşavir mühendis üyelerimizin sorunlarının tartışılması, hizmet kalitesinin artırılması, üyelerimiz arasındaki haksız rekabetin giderilmesi, hizmet sunumu ve denetim süreçlerindeki mevzuatın değerlendirilmesi ve Oda çalışmalarına yön verecek çözüm önerilerinin hep birlikte oluşturulması amacıyla, farklı tarihlerde, serbest mühendislik müşavirlik hizmetlerini yürüten meslektaşlarımızla, yerellerden de başlayarak, merkezi de dahil olmak üzere, kurultaylar yaptık. Bu kurultaylarda, mekanik tesisat proje tasarımı yapan üyelerin yaşadığı sorunlar tartışılmış, bu sorunlara yönelik çözümler aranmıştır.

1996 yılında yeni bir çalışma tarzı ve anlayışıyla Oda yönetimine geldiğimiz günden bugüne kadar ve o tarihten bugüne geliştirdiğimiz projelerle, yaptığımız çalışmalarla, gerek mekanik tesisat alanı, gerekse proje mesleki denetimleriyle ilgili, eğitimlerle ilgili pek çok mesafe kat edildi.

Bugün burada, geçmişten bugüne bu alanda kat ettiğimiz mesafeyi ve yaşanan gelişmeleri ele alarak, Sayın Soğancı, Makine Mühendisleri Odası'nın çalışmalarına bir perspektif, bir sunum getirirse çok mutlu olacağız.

Buyurun.

MEHMET SOĞANCI (Makina Mühendisleri Odası)- Öncelikle hepimizi sevgi, saygı ve dostlukla selamlıyorum.

Odamın Oda adına bu panelde konuşma yapmak üzere bana görev vermelerinden dolayı öncelikle Yönetim Kurulumuza teşekkür ediyorum.

Bu panelde, elimden geldiğince, Odamız adına; tesisat mühendisliğinin yasal dayanakları, Odamızın bugüne kadar bu alanla ilgili çalışmaları ve tesisat mühendisi olan hepimizin sorunlarının neler olduğunu başlıklar halinde, süre yettiğince anlatmaya çalışacağım. Eğer yanlış bir şey söylersem, Başkan, verdiği sorumluluk gereği beni düzeltebilir, o hakkı var tabii.

Öncelikle, bu sunumu hazırlamamda bana yardım eden Oda Sekreterimiz Yunus Yener'e, Abdullah Bilgin'e, Harun Erpolat'a, Evren Sağ'a, Meltem Özdemir'e ve Serpil Taburoğlu'na teşekkür ediyorum. Ortak bir çalışma ile bu sunumu hazırladık.

Sevgili arkadaşlar;

Makina Mühendisleri Odasının üye sayısı bugün itibarı ile yaklaşık olarak yüzbin civarında. Biliyorsunuz, Odamıza sadece makina mühendisleri değil, başka meslek alanları da kayıtlı. Endüstri mühendisleri, uçak-havacılık mühendisleri vb. meslekler de odamıza kayıtlı. Onların sayısı yaklaşık 10 bin civarında. Odaya kayıtlı 90 bin makina mühendisinin de, Odamızdaki kayıtlara göre, yirmibine yakını tesisat sektöründe; gerek tasarım, gerek uygulama, gerek denetim, gerek imalat, gerekse de pazarlama mühendisi olarak çalışmaktalar. Bu yirmibin arkadaşımızın üçbini de profesyonel olarak tasarım-proje mühendisi olarak mesleklerini yürütmekte.

Tesisat Mühendislerinin yasal dayanağını aramak için şu sorunun yanıtını aramakla başlayabiliriz: Tesisat mühendisi kime denir?

Genel tanımıyla, mühendislik, bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek olarak tanımlanır. Tesisat mühendisliği de, mühendisliğin o çok geniş perspektifinde bir alanda bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek.

Yasal mevzuata bakınca; yıl 1938'dir. Kanun koyucu, Meclis: Mühendislik Mimarlık Hakkındaki Kanunu kabul eder. Buna göre, mühendislik mekteplerinden mezun olanlara mühendis denir. Aradan epeyce bir süre geçer, yıl 1954: 6235 sayılı TMMOB Kanunu yayınlanır. O kanun da da, 3458'e göre mühendis olarak tanımlanan kişilerin mühendislik yapabilmeleri için, mesleklerini icra edebilmeleri için ilgili odasına kaydolmak zorunluluğu getirilir. Yani tesisat mühendislerinin çıkış noktası, önce 3458 sayılı Yasa; arkasından, 1954 yılında çıkarılan, ilgili odasına kaydolma zorunluluğu getiren 6235 sayılı Yasa. Ancak bu yükümlülükleri yerine getirirseniz mühendis unvanını kullanabilme hakkına ve mühendislik yetkilerine sahip olursunuz.

6235 sayılı Yasa, hem Odaya, hem üyeye çeşitli sorumluluklar yüklemektedir.

Odanın görevleri:

Bir: üyenin hak ve çıkarlarını korumak. İki: mesleğin, yasadaki ifadeyle inkişafını, şimdiki Türkçeye gelişimini sağlamak için her türlü önlem ve tedbiri almak. Üç: kendi meslek alanlarıyla ilgili olarak bilimsel gerçeklikleri ortaya koymak, çözüm önerilerini de ilgili idarelere bildirmek.

Odanın temel görevleri bunlar.

Bu arada, tabii, ülkenin okumuş çocukları olarak durumdan vazife çıkartarak, TMMOB ve Makina Mühendisleri Odası kendine bir görev daha edinmiştir. O da, ülke gerçeklerini tespit edip doğruları söylemek. "Padişahım çok yaşa!" diyenlerin yanında taraf olmamak; aksine, "Kral çıplak" diyenlerin yanında, bütün çıplaklığıyla gerçekleri söylemek, bilimsel değerleri ortaya koyarak, mesleki birikimlerini ortaya koyarak gerçekleri ifade etmek. Yani genel anlamıyla Türkiye demokrasi mücadelesinin en ön saflarında yer almak. Bu ülkenin okumuş çocukları, içinden çıktığı halkına karşı sorumlulukları olan çocukları olarak, TMMOB ve bağlı odaları böylesi bir görevi de üstlenmiştir.

Üye de, yasa gereği, Odanın alacağı kararlara uymakla yükümlüdür. Yasa bağlayıcıdır. Yasa gereği TMMOB ve Oda Genel kurullarında kabul edilen, şimdi

konumuzla ilgili sıralayacağım bütün yönetmeliklere, üye de sorumluluğunun bilincinde uyacaktır. Ayrıca aidatını da ödeyecektir. Üye yasa gereği Odanın aldığı kararların dışına çıkamayacaktır.

Yine 1954'te yasa koyucunun koyduğu bir kural vardır Odamızda; bunları özellikle SMM'li arkadaşlarımız, yani profesyonel tesisat mühendisleri çok iyi bilmektedirler: Odamızda üç kurul bulunmaktadır. Doğrudan üyenin katılımıyla seçilen, üyenin kendi iradesiyle seçilen Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve bir de esas hepimizi ilgilendiren Disiplin Kurulumuz vardır. Mesleğini icra ederken, yani tesisat mühendisi ya da mühendis unvanını kullanırken, Disiplin Kurulu Yönetmeliği çerçevesinde yapılacak olan iş ve işlemler sonucunda idari para cezası, kısa süreli meslekten men ve süresiz meslekten men cezalarını da bu örgüt verebilmektedir. Yani yasanın verdiği yetki çerçevesinde, gerektiğinde, mühendisi elindeki diplomayı kullanamaz hale de Odamız getirebilecektir. Onun için de genel kurullarımızda alınan kararlara her üyenin, her mühendisin, mühendislik mesleğini icra edecek herkesin uyması yasal bir zorunluluktur.

Özellikle 4708 sayılı Yapı Denetim Yasasından kaynaklı olarak -o yasanın işlemez olduğunu çokça dile getirmiş bir örgüt olarak söylüyorum- çok sayıda meslektaşımızın çok sayıda ceza aldığı, meslekten uzaklaştırıldığı (kısmi ya da süresiz) bir vakıadır. Bilim ve insanlık dışı proje üreten arkadaşlarımızın da bu cezaları aldığı bir vakıa olarak önümüzde durmaktadır.

Örgütümüzün en önemli özelliği, genel kurullarda ortaklaşa alınan kararların hayata geçirilmesidir. Yani 6235 sayılı Yasanın verdiği görevler çerçevesinde TMMOB Genel Kurulu ve hemen altında Oda genel kurullarının aldığı kararlar yönetimleri bağlar. Çıkarılan yönetmelikler Resmi Gazete'de yayınlatılarak, değişiklikler de dahil olmak üzere yayınlattırılarak, herkesi bağlayıcı kurallar olur ve bu kararları Odamızın genel kurulları alır.

Sevgili arkadaşlar,

Yasalar sonrasında, Makina Mühendisleri Odasının tesisat mühendisliği alanına gelmeden önce bir yönetmeliğimizden de burada söz etmekte yarar var. Serbest Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri Mühendislik Büroları Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği ve hemen akabinde Makina Mühendisleri Odası Serbest

Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri ve Asgari Ücret Yönetmeliği. Bu yönetmelikler Odamız bünyesinde -Sayın Başkanımız da burada, yanlışsam düzeltebilir- 1975'lerde sanıyorum, Oda ve TMMOB genel kurullarından geçirilerek işleme konulmuş yönetmeliklerdi. Ancak, bu tesisat kongrelerinin çok önemli bir desteğiyle, biz bunları genel kurulumuzda 2001 yılında yeniden düzenleyerek, Resmi Gazete'de yayınlattık. Yani serbest çalışan arkadaşlarımızın büro açması, bunun iş ve işlemleri, projelerin denetimden nasıl geçirileceği, hangi kurallar çerçevesinde yapılacağı, 2001 yılında Resmi Gazete'de yayınlanan bu yönetmeliklerle yeniden tanımlandı ve bu yönetmeliklerin yayınlandığı yıl itibarıyla da bir yasal zorunluluk haline, serbest çalışan bütün arkadaşlarımızı bağlar bir şekilde geldi.

22.11.2001 tarih ve 24591 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan TMMOB MMO Serbest Müşavirlik Mühendislik Büroları Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin Amaç ve Dayanak Maddesinde şunlar yazılıdır: Bu Yönetmeliğin amacı, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile 6235 sayılı TMMOB Kanunu uyarınca, TMMOB MMO Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri ve Asgari Ücretleri Yönetmeliğinde belirtilen makina mühendisliği hizmeti üreten kişi ve kuruluşların mesleki etkinliklerinin TMMOB MMO tarafından denetlenmesiyle, makina mühendisliği hizmetlerinin mesleki bilimsel teknik esaslar, ülke ve meslektaş yararları yönünden gelişmesini, üretilen hizmetlerin TMMOB MMO standartları ve yönetmelikleri ile ülkemizde geçerli diğer standartlara, yönetmeliklere ve esaslara uygunluğunu sağlamak, TMMOB MMO tarafından belirlenen serbest müşavirlik ve mühendislik hizmetleri asgari ücretlerinin uygulanmasıyla, meslektaşlar arasında haksız rekabeti önlemek, serbest müşavirlik ve mühendislik hizmeti yapan kişi ve kuruluşlarının mesleki denetim, kapasite ve yeterlilik açısından değerlendirilmelerine esas olan kayıtların tutulmasını sağlamaktır.

Sevgili arkadaşlar,

Birlik Başkanım Emin Koramaz ile birlikte 95'ten beri Tesisat kongrelerinin içindeyiz. Bütün profesyonel yaşamını tesisat mühendisi olarak sürdüren bir kişi ve aynı zamanda uzun süreler Oda ve Birlik başkanlığında bulunan bir arkadaşınız olarak söylüyorum: Tesisat mühendisliği kongrelerinde hep birlikte aldığımız kararlar, tesisat kongrelerimizde yapılan tartışmalar, panellerden çıkan görüşler; uzmanlık ve belgelendirmeyi esas alan bir anlayış ile Oda genel kuruluna taşıandı. Ve sonuçta

makina mühendisliğinin bütün uzmanlık alanlarını tanımlayan, bunları tasnif eden MMO Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği ile Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği Oda Genel Kurulunda kabul edildi.

Tesisat mühendisliğinin belki de ilk defa resmileştiği, yasallaştığı şekli ile Mekanik Tesisat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği 22.11.2001 tarih ve 24591 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı, 03.09.2004 tarihinde değişiklikleri yapıldı.

Yönetmeliğin amaç maddesinde şunlar yazılıdır: “Bu yönetmelik, ülke ve toplum yararları doğrultusunda, kaliteli, sağlıklı, konforlu, güvenli ve ekonomik yapıların gerçekleştirilmesi amacıyla mekanik tesisat hizmetlerinin üretilmesinde ve denetlenmesinde görev alacak, ulusal ve uluslararası bilimsel çalışmaları ve yeni gelişmeleri takip eden, mesleki etik kurallarına uygun olarak çalışacak Oda üyesi makina mühendislerine TMMOB MMO tarafından mekanik tesisat hizmetleri alanında uzmanlık belgeleri verilmesi esaslarını ve koşullarını düzenler.”

Sevgili arkadaşlar,

Bugün ülkemizde tesisat mühendisi unvanını kullanabilmek için Makina Mühendisleri Odasından bu yönetmelik çerçevesinde ilgili belgeyi almak zorunluluğu vardır. Bu belgeyi almamış arkadaşlar kendilerin sadece tesisat mühendisleri olarak görürler, hiçbir yasal dayanakları yoktur ve yaptıkları iş gayri nizamidir, bilim ve etik dışıdır. Resmi Gazete’de yayınlanan bu yönetmelikler kaldığı müddetçe tesisat mühendisliği -Birlik Başkanım Emin Koramaz da, Oda başkanım Ali Ekber Çakar da açılıştta söylediler- makina mühendisliğinin önemli bir uzmanlık alanı olarak vardır ve bu yönetmelik bizim tesisat mühendisliği kimliğimizin en önemli dayanağı olacaktır.

Sevgili arkadaşlar,

Oda bu süreç içerisinde tesisat mühendisliği alanında ve tesisat mühendisleri için neler yaptı?

Öncelikle eğitim ve belgelendirme faaliyetlerinden bahsetmek istiyorum:

Ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanlarıyla ilgili denetimin yapılabilmesi için ön koşul olan uzman üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına, yaptıkları işlere ve tamamlayıcı eğitimlerine dayanan

uzmanlıklarının MMO tarafından belirlenmesi, belgelendirilmesi ve uzman üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanması amacıyla Oda Yönetim Kurulunun 06.07.1998 tarih ve 195-3 nolu kararıyla Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİEM) kurulmuş, meslek alanlarımıza yönelik eğitim ve belgelendirme faaliyetleriyle üyelerimizin eğitilmesi ve yetkilendirilmesi sağlanmıştır.

Meslek içi eğitim çalışmalarının daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla da Oda Yönetim Kurulunun 20.10.2000 tarih ve 764 nolu kararıyla MİEM Geliştirme ve Yaygınlaştırma Projesi hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında çalışmalara büyük bir ivme kazandırılmıştır. Bu süreç; TMMOB MMO Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği'nin 22 Kasım 2001 tarih ve 24591 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla bir üst noktaya taşınmıştır.

Odamız bu çalışmalarında bir adım daha atmıştır. Meslek İçi Eğitim Merkezinin uzmanlık ve belgelendirmeye yönelik eğitimlerinin akredite edilmesi için Personel Belgelendirme Kuruluşunu oluşturmuş, TS EN ISO 17024 (personel belgelendirmesi yapan kuruluşlar için genel şartlar) standardının tüm şartlarını yerine getirerek, 19 Ocak 2007 tarihinde TÜRKAK tarafından da bizim bütün kurslarımız, eğitimlerimiz ve alınan belgeler akredite edilmiştir. Biliyorsunuz, TÜRKAK, Türkiye'de akreditasyon kuruluşudur ve dünya akreditasyon sisteminin de Türkiye uzantısıdır.

Bu gün Odamız tarafından Mekanik Tesisat Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği kapsamında Mekanik Tesisat Hizmetleri tanımlanarak ve "mekanik tesisat mühendisliği" ve "dar kapsamlı mekanik tesisat mühendisliği" alanında aşağıda belirtilen alanlarda eğitim ve belgelendirme çalışmaları yürütülmektedir.

MEKANİK TESİSAT HİZMETLERİ
Mekanik Tesisat
Asansör Avan Proje Hazırlama
Klima Tesisatı
Havalandırma Tesisatı
Kızgın Su Tesisatı
Buhar Tesisatı
Doğalgaz İç Tesisat
Havagazı Tesisatı

Basınçlı Hava Tesisatı
Sanayi Tipi Mutfak, Çamaşırhane Tesisatı
Soğutma Tesisatı
Yüzme Havuzu ve Filtrasyon Tesisatı
Otomatik Kontrol Tesisatı
LPG Tesisatı
Arıtma Tesisatı
Yangın Tesisatı

Aşağıdaki tabloda mekanik tesisat hizmetlerine ilişkin Odamızca üyelerimize yönelik açılan kursların sayılarını ve bu kurslara katılanların sayısını görüyorsunuz. Bu rakamlara çok dikkat etmeniz gerekir. Kolay bir çaba değil. Aradan geçen bu zaman içerisinde, 98'de başlayan bu süreç içerisinde bu kadar alanda bu kadar kurs, bu kadar arkadaşımızın katılımı... Takdir edilmelidir ki; yapılan ciddi ve önemli bir çabanın ürünüdür. Türkiye'nin her yerinde, 18 Şubede, üyelerimizin bulunduğu her yerde yapılan bir çabadır. Üyelerimizin her an ulaşabileceği yeterli sayıda kurslar akredite edilmiş eğitimciler tarafından verilmekte, sınavlar gözlemciler aracılığıyla yapılmakta ve Odamız verdiği belge sonucunda bu arkadaşlarımızın bu işleri yapmaya hak ve yetkileri olduğuna dair belgeleri verilmektedir. Akredite edilmiş bir şekilde yapılan eğitimler ve yapılan sınavlar sonucunda bu belgeler, yetki belgeleri, uzmanlık belgeleri üyelerimize ulaştırılmaktadır. Bu belgeleri almaksızın SMM bürolarında bu faaliyet alanlarında iş yapılmaz. Yani SMM belgesi alan arkadaşlarımız da bu uzmanlık belgelerini, mühendis yetki belgelerini SMM belgelerine yazdıracaktır. Bunun yasal dayanağı da ilgili yönetmeliğimizdir.

1998-2016 Yılları Arası Açılan Kurs ve Kurslara Katılımcı Sayıları

Kurs Adı	Kurs Sayısı	Katılımcı Sayısı
Doğalgaz İç Tesisat	111 5	2149 2
Mekanik Tesisat	722	1474 7

Asansör Avan Proje Hazırlama	465	8187
Şantiye Şefliği	525	7740
Yangın Tesisatı	360	6322
Asansör	340	5012
Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı (Yeni Tasarlanan Bina) Eğitimi	287	4404
Havalandırma Tesisatı	194	2958
Soğutma Tesisatı	162	2289
Havuz Tesisatı	99	1387
Klima Tesisatı	97	1064
Basınçlı Hava Tesisatı	8	135
Arıtma Tesisatı	6	69
Kızgın Sulu, Kızgın Yağlı ve Buharlı Isıtma Sistemleri	5	60
Medikal Gaz Tesisatı	3	52
Sanayi Tipi Mutfak Tesisatı	6	48
Sanayi Tipi Çamaşırhane Tesisatı	4	36
LPG Tesisatı	2	24
Toplam	4400	76026

**1998-2017 Yıllar Arası Verilen
Uzmanlık ve Yetki Belgesi Sayıları**

Belge adı	Belge Sayısı
Doğalgaz İç Tesisat	36692
Şantiye Şefliği	14710
Mekanik Tesisat	13407
Asansör Avan Proje Hazırlama	13956
Yangın Tesisatı	9903
Havalandırma Tesisatı	7108
Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı	6154
Soğutma Tesisatı	5022
Klima Tesisatı	3975
Havuz Tesisatı	2427

Basınçlı Hava Tesisatı	1851
Buhar Tesisatı	1990
Otomatik Kontrol Tesisatı	1460
Sanayi Tipi Mutfak Tesisatı	1325
Kızgın Su Tesisatı	1297
Arıtma Tesisatı	1238
LPG Tesisatı	1186
Sanayi Tipi Çamaşırhane Tesisatı	1102
Medikal Gaz Tesisatı	994
Havagazı Tesisatı	427
Toplam	126224

Sevgili Arkadaşlar,

Odamızın tesisat mühendisliği alanındaki faaliyetlerinden biri de yayınlarımızdır.

Odamız 1993 yılından beri İstanbul Şubemiz sekretaryalığında Tesisat Mühendisliği dergimizi çıkarmaktadır. Bu gün itibarı ile dergimiz Mart-Nisan 2017 ile 158. sayıya ulaşmış durumdadır ve tesisat mühendisi arkadaşlarımıza ulaştırılmaktadır.

Ayrıca yine Tesisat Kongrelerinde alınan kararlar çerçevesinde, mekanik tesisatın değişik alt alanlarına ilişkin olarak da kitap çıkarma konusunda ciddi bir çaba içine girmiştir örgütümüz. Özellikle İstanbul Şubemiz aracılığıyla kurulan komisyonlar -ki burada, salonda görüyorum o komisyondaki arkadaşlarımızı- değişik komisyonlar aracılığıyla çok sayıda kitap üyeye paylaşılacak şekilde çıkarılmıştır. Bilim ve teknolojinin, özellikle tesisat sektöründe çok hızlı, baş döndürücü bir hızla gelişmesinden dolayı, meslektaşlarımızın gönüllü katkılarıyla, tesisat mühendisi arkadaşlarımızın sadece kendileri için değil, genç arkadaşlarımıza yönelik olarak da gelişim sağlamak noktasında bu kitaplar güncellenmektedir. Bu anlamda gerçekten çok fazla amatörce bir emek vardır arkada. Buradan bir kez daha, emeği geçen bütün arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Diliyorum, bu kitaplar gönüllü arkadaşlarımızca da günün, bu zamanın bilim ve teknolojisi doğrultusunda güncellenmeye ve geliştirmeye devam edilecektir. Çünkü biliyorsunuz, tesisat mühendisliği bir uzmanlık alanı olduğu için, üniversitelerde bir temel lisans eğitimi

olarak verilen bir iş değildir. Makina mühendisliğinin bir uzmanlık alanı. Odanın asli görevi de üyeyi bilgilendirmek, bilinçlendirmek, günün gerektirdiği konumda bilgiye ulaşmasını sağlamak ve ben görevin gereğinin Makina Mühendisleri Odası tarafından yerine getirildiğine çok inanıyorum.

YAYIN NO	KİTAP ADI
MMO/663	Klima Tesisatı
MMO/650	Havalandırma Tesisatı
MMO/631	Kızgın Sulu, Kızgın Yağlı ve Buharlı Isıtma Sistemleri
MMO/630	Atık Su Arıtma Tesisi Pratik Bilgiler El Kitabı
MMO/623	Basınçlı Hava Tesisatı Tasarım ve Uygulama Kitabı
MMO/575	Doğal Gaz İç Tesisat Uygulama Esasları
MMO/2009/501	Yangın Söndürme Tesisatı Proje Hazırlama Esasları Kitabı
MMO/2004/352	Kalorifer Tesisatı
MMO/2003/318	Otomatik Kontrol Tesisatı
MMO/2002/299	LPG Tesisatı (Konutlarda ve Sanayide Dökmegaz Tesisi)
MMO 298	Havuz Tesisatı
MMO/2001/295	Soğutma Tesisatı
MMO 260	Sıhhi Tesisat Proje Hazırlama Esasları
MMO/208-5	Asansör Avan ve Uyg. Projeleri Hazırlama Teknik Esasları
MMO 133	Gaz Tesisatı Proje Hazırlama Esasları
MMO/115/8	Uygulamalı Soğutma Tekniği

Sevgili arkadaşlar,

Tabii, biz bu alanı tesisat mühendisliği alanını düzenlerken, bu çalışmalarını yaparken TMMOB ve bağlı odalarını kendine muhalif gören AKP iktidarı da boş durmadı. Burada birkaç sözle mutlaka bunları belirtmek durumundayım. Osmanlı'da oyun çoktu:

03.04.2012 tarih, 28253 sayılı Resmi Gazetede "Bürokrasinin azaltılması ve işlemlerin basitleştirilmesine yönelik Başbakanlık, Bakanlıklar, bazı bağlı ve ilgili kuruluşlar ve üniversitelere ait 84 adet yönetmelik" başlığıyla yönetmelik değişiklikleri, 14.04.2012 tarih ve 28264 sayılı Resmi Gazetede "Planlı Alanlar Tip İmar

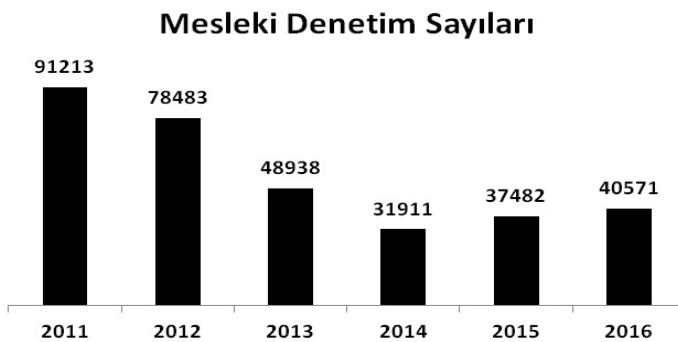
Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik” ile “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik” yayımlandı.

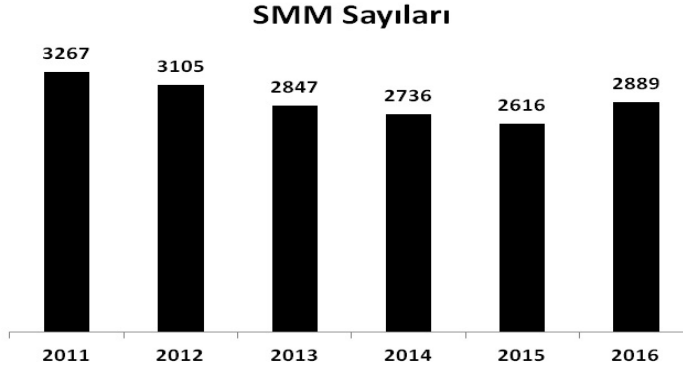
Bu yönetmelikler kapsamında yapılan değişikliklerle TMMOB ve bağlı odaları işlevsiz hale getirilmek istendi. Serbest Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri ile Odalarca yürütülen Mesleki Denetim uygulamalarının tartışılır hale gelmesi sağlanmak istendi. Oda çalışmalarına çok engel olamadılar ama bu değişiklikler, yönetmeliklerin bu değişmiş halleri, Türkiye’de, maalesef, niteliksiz yapı yapmanın önünü açan işler oldu.

Oda üyesine teklif ediyor; bu kurstan geçeceksin, bu belgeyi alacaksın, bunları akredite ediyor. Oda dediğimiz, Oda kurulları, yani doğrudan üyenin katılımıyla yapılan genel kurullarda seçilen organlar. Yani diyor ki üyeye, biz böyle çalışacağız; Türkiye’de tesisat mühendisleri böyle çalışacak, böyle denetlenecek. Oda buna göre kurallar koyuyor, bu kadar kurslar, eğitimler vesaire yapıyor, onlar da “hayır” diyor “biz denetimsiz proje ve uygulama istiyoruz”. Bizim derdimiz; “yüreğimizde insan sevgisi var, halkımıza karşı sorumluluklarımız var, nitelikli yapı üretim sürecinde bizim de katkımız olsun” derdi. Dert bu. Mesleğimizi icra edelim; aydınlık Türkiye’de, aydınlık yerlerde, güzel yerlerde yaşayalım diye. Birbirimize anlatmamıza gerek yok, tesisat mühendislerinin ne yaptığını çok iyi biliyoruz.

Bu yönetmelik değişiklikleri ile Odanın hak ve yetkilerini kendi siyasi kafalarına göre değiştirmek, bilim dışı, teknik dışı, insanlık dışı, vicdan dışı bir iş yaptılar. Bu düzenlemeler ile SMM Hizmetlerinde ciddi bir denetimsizlik ve mesleki denetimden geçen proje sayılarında ciddi olumsuzluk yarattılar.

Bunu iki tabloyla hemen kısaca anlatmak isterim.

Mesleki denetim sayılarında, o darbe yediğimiz yönetmelik değişiklikleri yıllarında nasıl düşüşler olduğunu görüyorsunuz. Sonradan toparlanmalar oldu. Örgütümüze üyelerin sahip çıkması, meslektaşlarımızın sahip çıkmasıyla olumluya doğru gelişti, gelişmekte. AKP'nin 14 yıllık tarihini bizim tesisat mühendisleri açısından en yüz karası dönem olarak da ifade etmek gerekir. Çok ifade ettik bunları, ama bir kere daha burada söylemek istedim.

Sevgili Arkadaşlar,

TMMOB ve Makina Mühendisleri Odası demokratik bir yapılanma içerisindedir. Üyeye birlikte karar almadan örgütümüz herhangi bir iş yapmaz. Birlikte karar almak, birlikte üretmek, birlikte yönetmek ana ilkemizdir. Her türlü kararımız da genel kurullarımızda alınır. Genel kurullarımızın da alt beslemeleri vardır. İşte Tesisat Mühendisliği Kongrelerimiz de bunun en güzel örneklerindedir. Bütün o uzmanlık alanları, , bunun altyapıları, donanımları, eğitimleri, kitapları, hep bu kongredeki, bu salonlardaki tartışmalarda gündeme getirilmiştir.

Odamız, kongremizin dışında tesisat mühendislerine yönelik olarak, SMM bürolarına ilişkin olarak, ayrıca kurultaylar düzenlemektedir.

Oda Genel Kurulumuzda alınan karar üzerine ilki 31 Mart 2007'de, ikincisi 29-30 Mayıs 2009'da ve üçüncüsü ise 13-14 Aralık 2014 tarihlerinde, serbest müşavirlik ve mühendislik (SMM) hizmetleri sunan üyelere yönelik, SMM üyelerinin sorunlarının tartışılması, hizmet kalitesinin artırılması, üyelerimiz arasında haksız rekabetin önlenmesi, hizmet sunumu ve denetim süreçlerine ilişkin mevzuatın değerlendirilmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması amacıyla Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Mesleki Denetim Kurultayları gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında gerçekleştirilen 3. SMM Kurultayı bir tartışma, değerlendirme ortamı yaratmak için iki aşamalı olarak planlanmış, ilk aşamada, tüm SMM üyelerin görüş ve önerilerini kurultaya yansıtmak için 18 Şubemizde yerel kurultaylar düzenlenmiştir. Yerel kurultaylardan seçilerek merkez kurultayına gelen temsilciler Şubelerden gelen görüş ve önerileri paylaşarak, mekanik tesisat proje tasarımı yapan üyelerin yaşadığı sorunlar tartışılmış ve bu sorunlara yönelik çözümler aranmıştır.

Bu çerçevede mekanik tesisat proje tasarımı yapan üyelerin yaşadığı sorunların, bunlara yönelik çözüm önerilerinin ve odamızın taleplerinin bir kısmını da burada sizlerle paylaşmak istedim:

Önce mesleki denetim nedir? Mesleki denetim proje onayı veya proje vizesi değildir. Mesleki denetim proje yapan üyenin mesleki yeterliliğin kontrol edilmesidir. Projelerin ehil meslektaşlarca yapılıp yapılmadığının Odaca kontrol edilmesidir. Bu konuda bir sıkıntısı vardı meslektaşlarımızın. Bilindiği üzere SMM üyelerimiz ülke genelinde proje yapabilmektedir. Ancak farklı şubelere kayıtlı SMM'lerin farklı etkinlik alanında proje üretmeleri durumunda mesleki denetimlerde sorunlar yaşanmakta, projelerini Oda denetiminden geçirmede zorluk yaşamaktaydılar. Önümüzdeki günlerde Odamızca yürürlüğe sokulacak bir düzenleme ile meslektaşlarımız bu kapsamda proje mesleki denetimlerini elektronik ortama taşıyarak; proje kontrolü hızının artması ve farklı Şube etkinlik alanında proje üreten üyelerin mesleki denetiminin rahatlıkla yapılabilmesi sağlanacaktır.

2012 yılında gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri sonrası ülkemizde yürütülmekte olan Serbest Müşavirlik Mühendislik Hizmetleri ile Odalarca yürütülen Mesleki Denetim uygulamalarını mevcut Oda mevzuatlarına rağmen tartışma konusu haline getirmiştir. Mevzuat değişikliği sonrası kimi yerlerde herhangi bir yetki belgesi olmayan, kimi yerlerde ise Oda üyesi hatta makina mühendisi dahi olmayan kişiler tarafından proje üretildiği tespit edilmiştir. Bu gibi durumları önlemenin yegâne yolu üretilen projelerin Oda mesleki denetiminden geçirilmesi ve ilgili mercilerin bu konuyu zorunluluk olarak kabul etmesidir.

Meslektaşlarımızın bir sıkıntısı da proje onayları: Biz projelerimizi hazırlayınca, onay için karşımızda bizim gibi nitelikli insanlar ararız. Proje onay işi kamusal bir olgu ise; biz projelerimizi hazırlayınca kamuda da karşımızda bizim gibi nitelikli arkadaşlarımızı ararız. Belediyelerde kontrol elemanların yeterli bilgiye sahip

olmamasından ötürü her belediyede proje kontrollerinde farklı uygulamalar yapılmaktadır. Bu nedenle de SMM'ler belediyelere göre farklı projeler hazırlamaktadırlar. Buna göre belediyelerde proje kontrollerinin mutlaka ilgili tesisat uzmanlık yetki belgelerine sahip Oda üyesi makina mühendisleri aracılığıyla yapılmalıdır.

Proje tasarım ve uygulama sürecinde, meslektaşlarımız diyor ki, yapı üretim sürecindeki dört disiplin olarak -makina, elektrik, inşaat ve ana aktör olarak da mimarlar-; meslekler arası proje üretimindeki olası sorunların giderilmesi için odalarımız arasında koordinasyon olması gerekir. Odamız, diğer üç Odayla merkezi düzeyde bu toplantıları yapmaktadır.

Bir başka sıkıntılı alanı da ifade etmek gerekirse; mevcut durumda belediyelerden yapı ruhsatı almak için ruhsat projesi ve şantiyede uygulanmak üzere uygulama projesi gibi iki ayrı kavram oluşmuştur. Bu şekilde iki farklı proje uygulanması imara aykırı yapıların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu ikiliğin önlenmesi için yasal mevzuatta belirtilen hususlara tüm yetkili mercilerin (Bakanlık, Belediyeler, Oda, Yapı Denetim Firmalar) aynı titizlikle riayet etmesi gerekmektedir. İmar kanununda ruhsat ve uygulamaları sayılırken tesisat projelerinin Oda tarafından belgelendirilmiş makina mühendislerince gerçekleştirilebileceği ve tesisat projeleri olmadan ruhsat verilemeyeceği açık bir biçimde belirtilmelidir.

Süremi aşmayayım, daha söyleyeceklerim var; ama öbür tura bırakayım. Sorulara cevap verirken, meslektaşlarımın diğer taleplerini, o zaman sıralayayım. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz.

Şimdi, Zühtü Bey, Türk Tesisat Mühendisleri Derneği adına sunumlarını yapacaklar.

Kendinizi de kısaca tanıtabilirsiniz Zühtü Bey. Süreniz 25 dakika.

Buyurun.

ZÜHTÜ FERAH (Türk Tesisat Mühendisleri Derneği)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben daha önce de İzmir’de bir konuşmada bulunmuştum, o zaman 15 dakikaydı, şimdi 25 dakika. 10 dakika fazladan kapmış oldum; ama benim hazırlığım 15 dakikaya göre idi.

Başlamadan önce birkaç konuya değinmek istiyorum.

Tabii, bu konuşmaya gelirken, Abdullah Bilgin Bey ve Sarven Çilingirođlu Bey, Türk Tesisat Mühendisleri Derneğimizin son Başkanı, bana katkılar verdi. Bu nedenle her ikisine de teşekkür ederim.

Tabii, konu tasarım. Ben de tasarımcıyım. Tam 35 yıldır tasarımcıyım. Büromuz İstanbul’da. Sadece iki firmada çalıştım ben; ikinci firma da birinci firmanın devamıdır. Sağ taraftaki logo, Dinamik Proje; bu bizim firmamız.

Yaşadığımız sorunlar ve çözüm önerilerimiz:

Tabii, 15 dakika için ben beş tane madde belirledim. Bu beş madde de bizim için hayati önemde. Biraz evvel, konuşmaya çıkmadan önce, Ömer Kösele ağabeyimle, meslektaşım ile konuştum; “Zühtü, senin söyleyeceklerini ben biliyorum” dedi. Evet, biliyor; yıllardır kendi aramızda konuşuyoruz. Ama tabii, çözümler için ne kadar çaba sarf ediyoruz, onu bilemiyorum.

Konu 1: Tüm kurumlarımız tarafından kabul gören normlar ve şartnameler konusunda birlikteliğin oluşturulması. Tabii, önceden söylenmesi gereken birkaç şey var. Her projede standart bir normu kullanmak mümkün olamayabiliyor. Projenin özelliğine göre farklı bir şartname, farklı bir norm oluşturulabilir. Bu, yatırımın şekliyle alakalıdır. Ayrıca, birazdan bahsedeceğim birlikteliği oluşturamama konusuna bugünlerde bir etki daha var; Türk Standartları artık yavaş yavaş EN normlarını baz alarak değiştiriliyor ve TSEN oluyor. Tabii, bunların da değişiminin bir sona ermesi lazım. Onların nasıl sona ereceğini ben bilemiyorum şu anda. Ama şunu belirtmek isterim: Bütün normlar, yani yeni gelen normlar bence mesleğe ciddi katkı sağlıyor. Bu normların mesela TSEN olanı, Almanya’da Deutsch normu oluyor, İngiltere’de İngiliz normu EN oluyor, bu şekilde gidiyor ve arka tarafında ilave edilmiş bazı maddelerle ülkeler kendi endüstrilerini koruyacak birtakım ilaveler yapıyorlar veya eksiltmeler yapıyorlar. Bu normları kullanırken bunlara dikkat etmek gerekiyor. Yani bir başka ülkede nasıl ele alınıyor, bizde nasıl ele almak gerekiyor? Kendi sanayimizi

korumak için unutulmuş bir şey varsa, buna fokuslanmak gerekiyor. Biraz evvel eski Başkanımızın dediği gibi, bu bir mesleki sorumluluk.

Ben şunu görüyorum: Bir projeyi oluşturduğumuz zaman, biz belli normları esas alıyoruz ve bir kuruma gidiyoruz, belediyemize gidiyoruz veya TOKİ'ye gidiyoruz, Emlak Konut'a gidiyoruz, bazen de direkt kullanıcı bir kuruma gidiyoruz; fakat bizim aldığımız birtakım parametreler her kurumda aynı karşılığı bulmuyor, yani kurumlar arasında farklılıklar var. Benim burada üstünde durmak istediğim konu şu: Bu kurumların bir araya gelip veya bir şekilde Odamızın katkısıyla ve Türk Tesisat Mühendisleri Derneğinin katkısıyla -artık birlikte bir aileyiz, birbirimizi tamamlıyoruz- normlarda bir birlik temin etmemiz gerekiyor. Bunu yaparken, tamamen teknik bazlı kurultaylar oluşturmamız gerekiyor ve muhtelif kuruluşlardan, belediyemizden, diğer kamu kuruluşlarımızdan, Makine Mühendisleri Odamızdan, Türk Tesisat Mühendisleri Derneğinden veya benim saymadığım kuruluşlarımızdan katkı koyabilecek mühendislerin bir araya gelerek, bir norm bütünlüğü sağlamamız gerekiyor. Yani biz, şurada, şu mekânda şunu, bu mekânda bunu... Gidip bakın, tasarımcıların raporlarında, biri sıralamayı başka türlü yapıyor, diğeri başka türlü yapıyor ve saygınlığı çerçevesinde bunlar karşılık buluyor, bazen de hiç bulamıyor. Bu da bizde ciddi bir zaman kaybına neden oluyor.

Eğer biz bu birlikteliği, yani kurumlar arasındaki kabul birlikteliğini sağlayabilirsek, bu zaman kaybı ortadan kalkar, bir de gerçekten bunlar beyinlerimizde oturur ve yurtdışına gittiğimiz zaman, zaten bir taraftan Avrupa normlarıyla bütünleşiyoruz, diğeri taraftan da kendi süzgecimizden geçtiği için, bu yapıyı aynen yurtdışına taşıyabiliyoruz. Bunu yurtdışı projelerimizde çokça yaşıyorum. Çok güçlü olduğumuz, yurtiçinde çok iyi kullandığımız normları yurtdışına gittiğimiz zaman onun normunun önüne geçirebiliyoruz; çünkü çok hâkimiz ve hakikaten onun normu biraz daha geride olabiliyor. Bu normların bir de güncellenmesi gerekiyor tabii.

Toplam 5 konum var. İkincisi, mesleki sorumluluk sigortası, bizim belimizi büken bir konu. Mesela, ben yurtdışında global bir firmaya şirketimi onaylattım ve benim karşıma hemen mesleki sorumluluk sigortası çıktı. Ciddi bir bedel ve karşılığında istediğiniz nitelikte bir mesleki sorumluluk sigortası altyapısı oluşturacak bir firma şu anda yok. Bir kere, eğer mesleki sigortanız olmazsa yurtdışına

çıkamıyorsunuz. Ben, şu anda özel bir mesleki sorumluluk sigortasıyla bu global firmaya kendimi onaylattım. Bunlar olursa, hiç böyle bir şey konuşmuyorsunuz.

Bir örnek vermek istiyorum. Amerika'daki bir fabrika toplantısında, işveren aynen şunu söyledi. Bir arıtma tesisi yapılacaktı, fabrikanın arıtma tesisine teklif veren bir firma vardı. Anladığım kadarıyla işveren ondan kurtulmak istedi. Anladığım oydu, yapmak istediği de oydu. Adama şu soruyu sordu: “Senin mesleki sorumluluk sigortan ne kadardı?” dedi. Adam, “1 milyon dolar” dedi. “Ama bu tesis bir bozulursa, benim şu kadar zararım olur. Bu yetmez bana” dedi ve firmayıeledi. Böyle bir gücü var mesleki sorumluluk sigortasının.

Yurtiçinde ise, eğer mesleki sorumluluk sigortanız varsa, bir kurumsal yapısınız demektir. Yani bir hata yaptığınızda sigorta bedelleri yükselecektir veya sizi sigortalarken birtakım parametreler dikkate alınacaktır. Yani kurumsal yapılar artık teşvik ediliyor demektir mesleki sorumluluk sigortasıyla.

Tabii, sigorta dediğiniz zaman, paranın çoğu yurtdışına akar, bu kesindir. Ben sigorta firmalarında da çalıştığım için çok net biliyorum. Burada devletin de bir noktada durması gerekiyor; yani bir yapı oluşturarak, bunun yurtiçi kaynaklarla karşılanmasını sağlaması gerekiyor; çiftçilere verilen destek gibi. O zaman ne olur; maliyetler aşırı bir şekilde yükselmez, biz de gereksiz yere paramızı yurtdışına aktarmayız ve fiyatlarda gereksiz bir şişme olmaz.

Benim gündemimde üçüncü konu proje bedelleri konusu. Bunların hepsi kendi başına bir seminer konusu gerçekten. Burada, Odamızın ve Türk Tesisat Mühendisleri Derneği gibi derneklerimizin ciddi bir çalışma yapması gerekiyor. Bence, proje bedelleri bir yere oturmadan asla mühendislik sektörü yükselmez, asla yükselmez. Şunu söyleyeyim: Benim firmamın yarısı 10-30 yıllıktır, ama yaşamını yurtdışından temin ettiği için bunlar kalabilmiştir. Eğer yurtdışından takviye gelmeseydi bu firmaya, mümkün değil, bu denli bir kadroyu bünyede tutamazdık.

Hasan Bey'e sordum; benim ortağım. O da benim gibi, meslekte 30 yılının üstündedir. “Ben de bu konuyu çok düşündüm. Herkes, şöyle yapalım, böyle yapalım, böyle fiyatlar verilmesin diyorlar; ama aslında işin özünde, biz bu işin tanıtımını yapamıyoruz” dedi. Onun fikri oydu ve bana çok olumlu geldi. Yani der ki benim ortağım, “Benim odalarım ve Türk Tesisat Mühendisleri Derneğinin ciddi bir çalışma

içine girmesi gerekir.” Basını da kullanarak, işverenlere, emlakçı gruplara, yani son kullanıcılara, iyi bir tasarımın, yatırımı ucuzlatmada, işletme maliyetini düşürmede ve tesisin ekonomik ömrünü uzatmadaki önemini vurgulaması gerekir Makine Mühendisleri Odasının. Ama bunu böyle bir bildiri şeklinde değil; bir amaç yapacak ve gidecek, toplantılar yapacak aynen böyle. Ama kime; inşaat firmalarına. Kime; kullanıcıya. Kime; emlakçıya. Hatta dernekler oluşturması gerekiyor. Biz, Amerika'da Global Engineering ... katılmıştık. Orada bir tane adam çıktı, emlakçı. Dedi ki, “Bana sakın teknik sormayın. Geçen sene bir soru sordular, halen cevabını bulamadım. Ben emlakçıyım.” Bir binada beklentilerini anlatıyordu adam. Belki de bizim Odamızın birtakım son kullanıcı dernekleri oluşturması gerekiyor. Çünkü siz bir yerde bir güç oluşturursanız, onunla birlikte hareket edersiniz ve sonuç alırsınız. Bizim burada kesinlikle bir tanıtım ve eğitim faaliyetinde bulunmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Konu 4: Standart bir kontrat örneğinin oluşturulması ve yaşanacak bir problemde, Odamızın avukatları kanalıyla haklarımızın savunulması.

Değerli meslektaşlarım; bu konu da çok ilginç. Gerçekten bunların hepsi çok ilginç konular. Gidiyoruz dev bir firmaya, adamın bir hukuk departmanı var, adam seni bitirir yani. Onunla hukuksal mücadele mümkün değil. Neyin mücadelesini edeceksin? Daha projeye başladığımızda, bir de o hukukçular kendilerini ifade etmek için firmaya, garip garip şartnameler hazırlıyorlar. Yani çocuk haklı, çocuk görevini yapıyor; ama senin böyle bir departmanın yok ki, bu kadar departmanın yok, adamda 20 tane peş peşe departman var. Karşındaki koca holding. Bizim buna karşı muhakkak elimizde bir standart sözleşme olması gerekiyor. Bunun da benim Odamın ve benim Derneğimin görevleri arasında olması gerekiyor ve bir an önce yapılması gerekiyor. Elimde bir kontrat örneğiyle gideceğim ve işverenin karşısına oturacağım. Daha projeye başlarken stres oluşturuyorlar. Başlamışız, birinci gün stres var. Ben diyeceğim ki, “Kardeşim, ben bir kontrat imzalayama; çünkü benim arkamda Odamın avukatları var. Benim kendi avukatım yok. Odamın avukatı gelecek, senin karşına oturacak.” Biraz evvel, 20 bin kişisi olan bir şeyden konuşuyoruz, yani ben de sağlamım. Öyle kolay değil, beni yutmak o kadar kolay değil. Yani gerçek bu; gücün kadar bir adamsın. Durum bu. Bu, artık Odanın görevi. Bir mesleki sorumluluk sigortası ve şu hukuk şeyini oluşturmamız gerekiyor Odanın ve bizim arkamızda durması gerekiyor. O zaman da adamın karşısında dik duracağız. Ben, işverene

karşı değilim elbette, Allah onlardan bin kere razı olsun; ama konu o değil. Konu, masaya bir kurumsal kimlikle oturmak, onun gibi olmak. Bu neye neden olur? O zaman, Oda eğer bir kontratla gidiyorsa, tasarımcı da o kontratın gereklerini yapacaktır. Yapmazsa, arkasındaki Oda onu yalnız bırakacaktır, bırakmak zorunda kalacaktır. Asla bir meslektaşımı Odası yalnız bırakmamalı, ondan yanayım; ama gerektiğinde onu savunabilmesi için o şartlara girmesi gerekiyor. Yani üretiminin kalitesini arttıracak, yani ülkede mühendisliğin düzeyi artacak, o zaman da belli maliyetlerin altına inemeyecek. Belki de biraz önceki bir maddenin çözümü de burada saklı.

Genel teknik şartnamelerin oluşturulması konusu var son madde olarak. Hepimiz görüyoruz, yurtdışından bir teknik şartname geliyor, 40 sayfa, 50 sayfa, 100 sayfa teknik şartname. Hayatta bir mühendislik firması bu şartnameyi yazamaz. Bakın efendim, ben 35 yıldır sektördeyim. Hep Türkiye'mizin en kalabalık firmalarından biri olduk ve bu işe kadro ayırdık. Ama güncellemek falan o kadar kolay değil; birtakım şeyleri bütün piyasadan takip edip yapmak gerekiyor. Yani bir kaplin değişiyor, o kaplinin orada yer alması gerekiyor veya bir başka bağlantı elemanı, bir başka boru sistemi gelince anında güncellenmesi gerekiyor. Tam da öngörümüz, bu şartnamelerin uzmanlar tarafından hazırlanması lazım, gerçek uzmanlar tarafından. Bu da bir proje bürosu değildir, bir tasarım grubu değil; yine benim Odamın, Derneğimin buna para ayırıp, bütçe ayırıp, bunun sürekli güncellenmesi gerekiyor. Bunun muhakkak olması gerekiyor. Ben bu teknik şartnameyle, İngilizcesiyle, Rusçasıyla yurtdışına gidip adamın önüne koyduğum zaman, benim ülkemin ürünlerini bile satabileceğim.

Tabii, Bayındırlık Bakanlığının var, yani çok da güzel bir şartname hazırlamış zamanında. Sarı bir kitap var; ben yıllarca onu okudum. Vallahi, çok güzeldi, ben acayip mutluydum; ama güncellenemiyor bunlar veyahut da teknolojinin gelişimine paralel olarak kapasitesini arttıramıyor diyelim.

Sigortayı söyledim, hukuku söyledim, şartnameyi söyledim, birlikte normlar oluşturmayı söyledim. Biraz evvel sayın başkanlarımla beraber içeride oturduğumuzda, "Bizim Odamızın gelirleri ne durumda?" diye sordum. Biz tasarımcılar maliyetle başlarız işe sistemi oturturken. Biraz evvel Başkanımızın da dediği açıklamalardan gördük. Dediler ki, "Birtakım dış etkiler nedeniyle azalmalar

oluyor." Ama bunlar, biraz evvel saydıklarım asla azalamaz. Yani bağımsızlaşıyorsunuz. Kurumlarla boğuşacağınız dönemler vardır, boğuşmayacağınız dönemler vardır. Ben tasarımcıyım, benim Odamın o çabasının tümünden takipçisi olamam, ama bildiğim bir şey var; bir şey ancak üretirse yaşayabilir. Alın işte, birtakım şeyler çıktı, ama eğitim kriteri Odamın elinden alınamadı. Niye? Çünkü o burada, kimse alamaz onu. O biziz, hepimiziz yani. O zaman, mesleki sorumluluk sigortasını bir organize ettiniz mi, bütün meslektaşlarınız size gelecek zaten ve oradan bir gelirimiz olacak, özgürleşmeye başlayacağız yani.

Diğer yandan, hukuksal altyapıyı oluşturduğunuz mu, hepimiz sizdeki o kadroları beslemek için para vermeye hazırız. Aslanlar gibi benim hukuk şeyim var. Hatta muhasebeyle ilgili... Batıyor ya, takır takır firmalarımız batıyor, çok nitelikli firmalarımız batıyor arkadaşlar.

Sayın başkanlar, Sayın Zeki Başkanım; artık firmalarımızı batırmayacak bir altyapı oluşturmamız gerekiyor, artık gücümüz bir kısmını ticari tarafa ayırmamız gerekiyor. Birtakım yerlerdeki birtakım güçlerimizi bölmemiz gerekiyor. Yani ben, Odamdan şunu bekliyorum tasarımcı olarak: Bir tarafta, Başkanımın dediği gibi, okumuş insanlar görevini yapar gibi bir bölüm olsun; ama diğer taraftan, yüzde yüz teknik -ki, bu var- ama yüzde yüz de ekonomiyi düşünen, bizleri kalkandıran bir yapısı olması gerekiyor. Bunu kesinlikle oluşturmamız gerekiyor. Bunda geç kaldık. Bunda yavaşız sayın başkanlarım, yavaşız. Ben tasarımcı olarak söylüyorum.

Ben 15 dakika olarak düşünmüştüm. Birkaç tane katkı almak istiyorum tasarımcı meslektaşlarımdan. Bir tek şey daha söyleyeceğim.

Kaç dakikam var Başkanım.

PANEL YÖNETİCİSİ- İki-üç dakikanız var.

ZÜHTÜ FERAH- Soru kısmında kullanırız onu.

Bütün bunları yaparsak, yani şu 5 tane maddeyi -eğer vaktim olsaydı, bunu 7-8'e çıkartabilirdim, 12'ye çıkartamazdım- veya 8 tane maddeyi gerçekleştirsek, mühendislik sektörümüz acayip yükselir, kesinlikle yükselir tasarım sektörü. Tasarım sektörü yükselirse, malzemecim yükselir, imalatım, her şeyim yükselir. Bir ülkenin varlığı demek mühendis demektir. Diğer her şey onun tamamladığı üründür. Benim bakış açım. Bu kadar megaloman olmak istemiyorum makine mühendisi olarak, ama

işin gerçeği bu. Tıpçı tıbbını yapacaksa bana ihtiyacı var, hukukçular yapacaksa bana ihtiyacı var. Herkes önce mühendislikten başlar. Onun için, bu 5 maddeye sarılalım diyorum. Sadece bu 5 madde için, Allah aşkına, bir 5 yıl çalışma yapalım.

Diyeceklerim bunlardır. (Alkışlar)

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

Mimarlar Odası adına Noyan Bey.

Buyurun.

NOYAN VURAL (Mimarlar Odası İzmir Şubesi)- Merhabalar. Noyan Vural ben. Kısaca kendimden bahsedeyim.

2003 yılında mezun olduktan sonra ikişer yıl iki tane farklı ofiste çalıştım. 2007 yılı itibarıyla da kendi mimarlık ofisimin yürütücülüğü ve koordinatörlüğünü yapıyorum. Aynı zamanda 3 dönemdir de Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Üyesiyim.

Aslında projeci, tasarımcı olarak, mimar olarak da çok benzer sorunlarla boğuştuğumuzu gördüm şu an. Biraz önce Zühtü Bey'in çok yararlı konuşmaları üzerinden de gideceğim biraz, hatta bazı rakamlarla da bu durumu desteklemek istiyorum. Aslında yapılabilir hayaller kuruyoruz. Önce hayal ediyoruz, sonra kurguluyoruz, sonra da nasıl gerçekleştireceğiz ve imal edeceğiz diye üzerine kafa yoruyoruz ve bunu yalnız yapamıyoruz; çünkü aslında tasarımı yaparken, 17-18 tane probleme tek bir cevap veriyoruz. Yani fonksiyonel olması lazım, iklimsel özelliklere cevap vermesi lazım, topografyaya uyması lazım, ekonomik olması lazım, estetik olması lazım; iklimlendirmesinin, havalandırmasının iyi olması lazım; zemin etüdü, zemin değerlerinin doğru olması lazım ki, üstüne ne yaparsanız yapın, zeminin doğruluğu ve güçlülüğü de çok önemli. O yüzden, bütün bu 15 tane, 18 tane probleme tek bir cevap veriyoruz ve bu tek bir cevabı verebilmemiz için, makine mühendisleriyle, inşaat mühendisleriyle, elektrik mühendisleriyle son derece koordine ve organize çalışmak mecburiyetindeyiz o yapıyı meydana getiren aktörler olarak. Aslında burada hepimiz aynı tarafta bulunuyoruz ve bu 8 yıllık bireysel çalışma ya da mücadele içerisinde, birlikte çalışma refleksimizin de çok az olduğunu söylüyorum kendi açımdan. Çok da gelişmediğini gördüm ve hissettim. Açıkçası, bugün buraya gelirken, sizlerden de bununla ilgili bir fikir paylaşımı, daha çok da bir tartışmaya yönelik fikir alışverişinde bulunma umuduyla geldim.

Mimarlık, evet, temelinde bununla başlıyor. Biraz önce Zühtü Bey'in söylediği gibi, tasarımcı, makine mühendisi, elektrik mühendisi, hepimizin birlikte olmasıyla yapı gerçekleşiyor. Ben mezun olduğumda 32132'ydi benim numaram. Tüm Cumhuriyet tarihi boyunca, yani 2004 yılına kadar 32132 tane mimar mezun olmuş ve mimarlık yapma yetkisi almış. Makine mühendisi, elektrik mühendisi, inşaat mühendisi, bu sayıyı bilmiyorum. Şu an 60 bin civarındayız; yani tüm Cumhuriyet tarihi boyunca 32 bin ken sayımız, son 11 yılda bu sayı 60 bin civarına çıkmış. 40 bin ya da 35 bin civarında içmimar olduğunu öngörüyoruz. Bir de bunun yanında, bu son yasa ve yönetmeliklerle de çıkan boşluklardan dolayı, mimar, mühendis, elektrik mühendisi, inşaat mühendisi olmadığı halde yapıların altına imza atan, kendisini bu işleri yapabilme kudretinde, becerisinde gören ve o bilgisizliğin de verdiği cesaretle her şeyi yapmayı kendinde hak gören ve kendi koruması olarak da genel olarak bazı güçlere karşı bağlantılarından destek alan belli insan grupları olduğunu da öngörürsek, herhalde 300 bine yakın, bu işle haşır neşir olan... Ama bunun niteliği son derece tartışmalı, son derece soru işaretli bir alan aynı zamanda. Ben sadece mimarlık üzerinden bu ölçüleri veriyorum. Muhakkak, siz makine mühendisleri, elektrik mühendislerinin de benzer sorularınız vardır. Bu işi yapma ehliyetine sahip olmayıp yapma yetkisinde olan çok fazla insan var. O zaman, bu durumu nasıl iyileştireceğiz veyahut da bu durumu nasıl güçlendireceğiz kendi cephemiz açısından ya da kendi tarafımız açısından, bunun üzerinde düşünmek gerekiyor.

Denetim mekanizmasının zayıflatılması aslında bu aşamada birazcık işine geliyor. Her durum, her pozisyon kendisi için avantaj ve dezavantajlar barındırır. Eskiden biz proje onaylarını Odadan yaptırırken şikayetçi oluyorduk, "Belediyeye gidip görüştüğümüzde çok rahatlıkla çözebileceğimiz problemleri, şimdi Odada onay alırken çok zorlanıyoruz" diyorduk kendi açımızdan; fakat belediyeye gidip, küçük ikili ilişkilerle ya da... Bizim kullandığımız mimari yönetmelik 3 tane, 3 tane ayrı yönetmelik kullanabiliyoruz ve hepsi de yaklaşık şu kalınlıkta falan kitapçıklar. Hepimiz ayrı ayrı okursak hepimiz ayrı ayrı yorumlarız. Bu kadar fazla yönetmeliğin, bu kadar fazla karmaşanın olduğu yerde, manipülasyona bu kadar açık ki, bu, birçok kişinin de işine geliyor aslında. Belki de kasıtlı yapıldığını düşünüyorum ben bireysel olarak. Yani bu kadar fazla manipülasyona açık, 3-4 tane yönetmeliğin olduğu yerde muhakkak boşluklar ve o boşlukların getirdiği muazzam avantajlar ki, görüyoruz. Çoğunuz da projeci olduğunuz için, bunları da birebir deneyimlediğinizi hissediyorum

ya da yaşadığımız şeyler, inkar edebileceğimiz şeyler değil. Bu denetim mekanizmasının ortadan kalkması, evet, çok ciddi şekilde bizlerin şikayet ettiği, kentleri yaşanmaz hale getiren... Ki, buna biz de bazen alet oluyoruz. Ama bir taraftan da insanlar diğerleri yaptığı için kendilerinde bir hak olarak görüyor ki, toplumun genel kültürü, genel bakış açısının şekillenme aracı, "Herkes yapıyorsa ben de yaparım, kısa yoldan zengin olurum. O yapmışsa ben de yapayım" şeklinde. Bunu kullanma tarifi, kısa yoldan zengin olma; işi layıkıyla yapma değil, ne kadar ekstradan hak etmediğini alabilme becerisi olarak tariflenmiş ve bu takdir edilmiş. Adam bunu yaptığı zaman para kazanmış, bunu yaptığı zaman erk kazanmış. Bu gibi çeşitli kültürel sıkıntılarımız da var. Sadece teknik anlamda konuşmuyorum. O yüzden, bu denetim mekanizmasının arızaları, yönetmelikteki bu çelişkiler bizler, işini nitelikli yapmaya çalışan insanlar üzerinde çok ciddi bir problem. Bunu hepimiz söylüyoruz, ben de sadece dillendireyim mimar olarak.

Bununla birlikte, biraz önce bahsedilen proje bedelleri üzerinde ben de bazı belli başlı örnekler vererek, bazı rakamlar vererek, bunun üzerine biraz düşünmemiz gerektiğini söylüyorum.

Dünya genelinde proje hizmetleri, inşaat maliyetinin yaklaşık yüzde 7'sine tekabül ediyor. Yani bugün herhangi bir mimarlık ofisine, proje ofisine, mekanik, elektrik, tesisat, zemin etüdü gibi bir fiyat belirlediği zaman, yatırımcılar şunu çok net biliyorlar: Bu iş 100 milyonluk bir işse, bunun 7 milyonu, 8 milyonu proje bedelidir. Nijerya'da bile bu böyle. Nijerya diye aşağıladığımız ülkeler ki, benim birçok proje arkadaşlarım yurtdışından, Nijerya'dan, bizim o beğenmediğimiz ülkelerden iş almaya çalışıyorlar. Biraz önce Zühtü Bey'in söylediği gibi, yurtdışından biz işler almasak, buradaki bu şartlar içerisinde devam etme olasılığımız hakikaten yok. Evet, yok. Bu rakam Türkiye'de yüzde 1-1,5 civarında. Bu kadar fazla sorumluluğunuz olduğu, bir alanda -ben yaptığım projelerden bundan 20 yıl sonra da yüzleşiyorum, 3 yıl sonra da, 3 yıl önceki yaptığım şeyde bir problem çıktığında da beni arıyorlar- bu kadar fazla sorumluluğunuzun olduğu bir işte bu kadar az bedel alabiliyor olmak... Ki, biraz önce rakamları verdim. O rakamlar neler? 32 bin kenar sayı, 60 bin olmuş. Belki bundan 10 yıl sonra 100 bine çıkacak. Yani bu işi yapan insan sayısının bu kadar artması, aynı zamanda işin bedelinin de düşmesi anlamına geliyor. Çünkü adam bu sefer daha ucuza daha kolayını almak durumunda kalıyor. Nijerya'da bile bu rakam yüzde

7, yüzde 8'ken, Türkiye'de yüzde 1 ki, inşaat maliyetinden bahsediyorum. Bugün Türkiye'de bir emlakçı bile satış değeri üzerinden yüzde 2-3 alırken, bu kadar fazla emek sarf eden biz gerçek anlamdaki mimarların, mühendislerin bu bedeller üzerinden yapması gerçekten çok düşündürücü. Bunu sık sık dile getiriyorum bulunduğumuz ortamlarda, meslektaşlarımızla konuştuğumda. Bu kadar ağır sorumluluk karşısında aldığımız bedel gerçekten çok düşündürücü. Bunun üzerine kafa yormak gerektiğini düşünüyorum. Çünkü iş, sonunda dönüp dolaşıp işin ekonomisine ve bütçesine geliyor. Hepimizin ortak sorunu olduğunu düşünüyorum, tüm meslek gruplarının. Ki, bunun biraz da mimarların, mühendislerin elini zayıflatmak için yapıldığını da düşünüyorum. Eğitimli insana karşı olan bu nefretin de artık geçmesi gerektiğini düşünüyorum. Kendini yetiştirmiş, bu ülkeye hizmet etmeye çalışan insanlarına hak ettiğini, en azından hak ettiğini alması gerektiğini düşünüyorum. O yüzden, bu proje bedelleri konusundaki hassasiyetim bundandır temelinde.

Sözleşmelerle ilgili Zühtü Bey bir şey söyledi. Evet, milyonluk projelere 2 sayfalık sözleşmelerle işverenlerin karşısına gidiyoruz ve bazen de aslında üstünde durmadan, kafa yormadan alıyoruz; ama sonra bize bedelleri çok fazla oluyor. Gerçek anlamda hukuksal danışmanlık, örneğin bizim Mimarlar Odası veriyor; fakat bunun çok da yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çok fazla boşluk var. Bizim sözleşmelerdeki bazı maddelerdeki boşluklardan yararlanarak, karşımızdaki adamlar bunların noktası virgölüne kadar incelerken, siz tasarımcı olduğunuz için, projeci olduğunuz için -ki, orada zafiyetimiz o aslında- işi güzel ve iyi yapmaya konsantre olduğumuz için, bu noktaları atlıyoruz. O yüzden, mimarların da ya da makine mühendislerinin de, elektrik mühendislerinin de, en azından bu işlere bakan uzman kişilerden destek alması gerekir diye düşünüyorum. Sanatçıların menajerleri varsa, bizlerin de hukuk danışmanlarımızın ve güçlü hukuk danışmanlarımızın olması gerektiğini düşünüyorum. Odalar bu destekleri sağlayabilir. Sizde de vardır muhakkak hukuk danışmanları. Bizde var, ama çok da yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bu konuların çok ciddi şekilde, mimarlar, mühendisler, makine mühendisleri arasında tartışılması, belki de ortak hareket edilmesi gerektiği noktasındayım.

Tabii, aynı zamanda, temelde birlikte çalışma, birbirimizi anlama, belki de proje anlamında... Küçük bir not söyleyeyim. Bunu belediyelerle de görüşebiliriz.

Projelerin onaylanması, ruhsat ve tasarım süreçlerinde çok sıkıntı yaşıyoruz biz. Belki ... yapılarak, bir formülle, yani sadece mimari projenin onayından sonra elektrik, tesisat, makine projelerinin çizilmesi. Çünkü çok fazla geriye dönük tadilat, çok fazla geriye dönük zaman, iş kaybı yapıyoruz maalesef. İnanın, Almanya'da bile sadece mimari proje, şu kadarcık bir mimari projeye onay alıp, ondan sonra geri kalan projeler yapılıyor ve bu süreçler 3 haftada, 4 haftada bitebiliyor. Bizde, bir ruhsat için 2 yıl çok normal bir süre, 1,5 yıl çok normal süre artık. Bunu nasıl hızlandırabiliriz? Çünkü biz, gelen gelirimizi arttıramadığımız için, maalesef, mimar, mühendis, sürümden de para kazanamaz. Çünkü biz bir fabrika usulü üretmiyoruz. Her sorun, beraberinde başka çözümler ve başka emekler gerektiriyor. O yüzden de bu süreleri nasıl kısaltabiliriz, kendi aramızda nasıl organize olabiliriz, bunları da konuşmak ve tartışmak gerektiğini düşünüyorum. Belki belediyelerle odalar bir araya gelip, bu süreçleri nasıl daha kısa hale getirebiliriz, bunun da tartışmasını yapmak gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. Hızlıca, fazla da vaktinizi almadan noktayı koyayım.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler. Sağ olun. (Alkışlar)

Üç konuşmacımız da yerel yönetimlere pasları attılar. Yerel yöneticiler ne yapıyor, bu konuda nasıl çözüm önerileri üretecekler?

Buyurun.

ALEV AĞRI (Karabağlar Belediyesi)- Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli katılımcılar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Karabağlar Belediyesi adına katılıyorum, ama yoğunluktan dolayı arkadaşlarımın fikrini almadım. O nedenle, biraz sonra sizinle paylaşmaya çalışacağım şeyler kendi kişisel görüşlerim.

Ben de bu "Tasarım ve Proje Hizmetleri Sorunları ve Çözüm Önerileri" konu başlığına kamu yönünden bir bakmak isterim. Çünkü ben 1978 mezunuyum. Çok kısa bir süre ofislerde çalıştım, ama 82 yılından 2009'a kadar devlet memurluğu yaptım. Bunun 87-2009 yılları arası Konak Belediyesi İmar Müdürlüğünde geçti. 2009-2014 arası bir ara var, çünkü 2009'da emekli oldum. 2014'te yerel seçimlerle meclis üyesi adayı oldum Karabağlar Belediyesine ve seçildikten bu yana teknik başkan yardımcılığı görevini yürütüyorum.

Genel görünüş, döndükten sonra gördüğüm, ne yazık ki, proje hizmet kalitesinin en istenmeyen düzeylere ulaşmak üzere olduğu. Ama bunu biraz geriye dönerek anlatmak istiyorum. Çünkü ben, hakikaten aralıksız çalıştım imar müdürlüğünde. Bütün değişimlere, bütün yasal süreçlere tanıklık ettim. Örneğin, 87 yılında başladığımda, sadece bir fenni mesul vardı; fakat o zaman, proje müellifleri, hem benim meslektaşlarım, hem diğer mühendis arkadaşlarım mesleklerine çok daha farklı bakıyorlardı. Örneğin, ben önce mimari tetkik masasında çalışıyordum, bana asla bir inşaat mühendisi gelip mimari projeye ilgili bilgi sormazdı, ben mimar arkadaşımın muhatap olurum, onunla görüşürdük. Bir inşaat mühendisi bana sadece, “Alev Hanım; acaba dosya statik masasına geçti mi?” diye sorardı. İnşaat mühendisiyle diyalogum sadece bu olurdu. Bütün meslek mensupları, uzmanlar kendi dalındaki kamu denetçisi arkadaşlarla görüşürlerdi ve onlar o zaman çok duyarlıydılar. Hem bize, hem meslek odasına, projeyi hazırlamadan önce defalarca gelir, sorular yöneltirler ve hatta bazı arkadaşlarımız vardı ki, bizim yaptığımız düzeltmeleri bile kendisi projede düzeltip getirirdi. Projelerine çok sahip çıkarlardı, tashih almak bile onları rahatsız ederdi. Daha sonra bu tek fenni mesul bir Danıştay kararıyla 4 fenni mesule döndü. Bu daha da iyi oldu. Biz yine böyle devam ettik.

Şöyle bir şey vardı: Proje denetimi çok iyi yapılmasına rağmen -tabii, meslek odası denetiminden geçiyor, bir süzgeçten geçiyor, bir de belediyeler denetliyor- binalar yapılırken denetim konusu gerçekten eksikti. 97 yılında, benim bulunduğum belediye, o tarihlerde Türkiye'nin 4 büyük belediyesinden birisiydi. Bir toplantıya katıldım belediye adına. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 1992 Erzincan depremi sonrası, bizim mevzuatımızdaki bu denetim konusundaki eksikleri gidermek için bir çalışma ve öneriler yapmış, yerel yönetimlerden fikir alıyordu. Bu şeyde şunları öğrendik onlardan. Onların, dünyadaki yapı denetim sistemlerini incelediğini, bazı Avrupa ülkelerinde sigorta sistemi olduğunu -ki, demin Zühtü Bey bundan bahsetti- bazılarında yetkilendirme yoluyla özel bürolara kamu adına denetim sistemi yaptırıldığını, Amerikan sisteminde ise tüm sorumluluğun mimarda olduğunu, Japonya'da ise bunun yerel yönetimlere bırakıldığı; ancak, yerel yönetimlerde böyle bir örgütlenme olmadığı için, çok sayıda, denetlenecek bütün binalara yetecek sayıda mimar ve mühendisin görev aldığı bir sistem olduğunu söyledi. Neden denetim sisteminden bu kadar bahsediyorum? Çünkü daha sonra yönetmeliğimizde yapılan denetim sistemi, pek çok şeyin geriye gitmesinde açıkçası onun çok rolü olduğunu

düşünüyorum. Belki iyi niyetle başladı, ama maalesef öyle devam etmedi. Bizlere görüş sordukları zaman biz dedik ki, “Bu, bürokrasiyi çok arttırır. Tamam, bir sistem olmalı, ama siz bunu asla kabul ettiremezsiniz kimseye.” O zaman fazla bürokrasi olmamasına rağmen, ona bile insanlar itiraz ediyordu ki, biz, o tarihlerde, 15 günde, en fazla 1 ayda falan ruhsat verebiliyorduk; çünkü gerçekten ciddi bir süzgeçten geçmiş oluyordu bize gelene kadar.

Daha sonra 99 depremi olunca, aslında tam olgunlaşmasa da, hemen 2000 yılında 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle bu çalışmalardan referans alan bir düzenleme geldi önümüze; fakat onda sigorta vardı. Ancak, o zaman duyduğumuz kadarıyla bu sigorta firmaları buna çok hazırlıklı değil, şiddetle itiraz etmişler. Zaten onun iptalinden sonra gelen 4708 sayılı Kanunda bu çıkarıldı sistemden. Zaten sistem tam oturmamıştı. Değişik bir sistemdi. Çünkü dünyada incelenen sistemlerin hiçbirisinde bir yapı denetim şirketinin özel bir ticari firma olması hiç öngörülüyordu. Bana göre de bu sistemin en büyük açmazlarından birisi bu. Tabii ki, bu çalışmalar yapılacaktı, çok gerekli, çok geç kalınmış bir çalışmaydı; ama yeterince olgunlaşmadan, 99 Marmara depreminden sonra yürürlüğe girdi.

Aslında Kanunun amacında “Proje ve yapı denetimi” denilse de, biz gördük ki, kurgu, betonarme ağırlıklı bir yapı denetimiydi. Zamanla bu denetimin yapıldığını gösteren belgelerin düzenlenmesine dönüştü sistem, çok taraflı bir hale büründü. Diyelim ki, geçmişte ben sadece mimarla muhatapken, şimdi, bu konuyla ilişkisinin ne olduğunu çözemediğim, sürekli sormak zorunda kaldığım bir sürü insanla muhatap olmaya başladım, bürokrasi arttı. Bu arada da başka gelişmeler oldu. Bu mevzuatın yanı sıra, Sığınak, Büyükşehir İmar Yönetmeliği, Yangın Yönetmeliği ... Yönetmeliği gibi, mevzuatta gerçekten gerekli ve önemli değişiklikler oldu. Bunlar çok üst üste oldu. Bu mevzuatın anlaşılmasında ve uygulanmasında, meslek odalarının gerek serbest çalışan üyelerine, gerekse yerel yönetimlere olan desteklerini hiçbir zaman unutmam. Gerçekten çok önemli ve çok değerli desteklerdi. Mesela, bu kongrenin ev sahipliğini yapan Makine Mühendisleri Odası... O zaman ben İmar Müdürüydüm Konak Belediyesinin. Bu sığınaktaki suni havalandırmayı nasıl çözeceğiz? Günlerce toplantılar yapıldı. O toplantılar çok yol gösterici oldu. Hatta o tarihlerde bir Sığınak Komisyonu vardı. Sığınak Komisyonu kaymakamlığa bağlı. Oradaki görevliler bile

Makine Mühendisleri Odasına o kadar güveniyordu ki, farklı bir şeyle karşılaştığımız zaman bizlerden rica ediyorlardı, “Ne olur, Odanın da fikrini alır mısınız?” diye.

Bunlardan önce bir de Yüksek Yapılar Yönetmeliği vardı. Yüksek Yapılar Yönetmeliğinde de gerçekten Makine Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, onların katkısı tartışılmaz ve unutulmaz. O zaman o meslek odalarının o destekleri olmasaydı, inanın, bu kadar kısa sürede o sorunlar çözülmezdi. Çünkü hiç kolay değil. Birdenbire yağmur gibi sürekli yönetmelikler geliyor. Bir yönetmeliğin yerine oturması için zaten bir 2-3 yıl geçmesi lazım. Biraz uygulanması, geribildirimleri, geri dönüşleri görmek lazım. Fakat bütün bunların hepsi arka arkaya oldu. O kaosu, gerek yerel yönetimler, gerekse serbest çalışan arkadaşlar, gerçekten meslek odalarının katkısıyla kolaylıkla atlattık. Ben hep şunu duyuyordum: “En doğru İzmir’de uygulanıyor.”

Tabii, şöyle bir kargaşa da yaşandı. Yine projelerimiz meslek odalarının denetiminden geçiyor, bu yapı denetim kuruluşları da tekrar denetliyor. Orada birtakım sıkıntılar yaşandı; ama 2009 yılından ayrılana kadar ciddi bir sorun yaşamadık, hep birlikte bir şeyleri yerine oturttuk. Bürokrasinin arttığını gördük, denetimin de sağlıklı yapılamadığını gördük. Nasıl şey yaparız diye bir sürü toplantılar yaptık, ama ben bıraktığımda yine bu işbirliği devam ediyordu. Bu işbirliği çok önemli ve çok değerli diyeceğim. Bunu samimiyetle söylüyorum. Ben de uzun yıllar Odanın çeşitli kurullarında görev aldım; ama ben, kamuda kamu denetimi yapan bir kişinin faydacı yönüyle bakıyorum. Samimiyetle söylüyorum bunu. 2014’te geri döndüğümde ise, proje kalitesinde çok büyük düşüş gördüm. O kadar ki, bir mimari projeyi etkileyen bazı yönetmelik maddeleri var; sıfır kodunun verilmesi, otopark parselinde mi ayrılacak, yoksa ücret mi ödenecek, yani mimari projeyi ve kendinden sonra gelecek projeleri çok etkileyen ana kararlar kesinlikle böyle bir çalışma yapmadan, tamamen yüklenicinin, mal sahibinin isteği doğrultusunda hazırlanmış, hatta o parselin verilerinden uzak projeler.

Artı, şunu gördüm: Asla proje müelliflerini göremiyoruz artık, yok. Sürekli müteahhitler. Aslında bu Yasa neydi? Evet, müteahhitler yapacak, ama yapı denetim kuruluşları kendilerinin denetlediği kişiden ücret almayacak. Ama ne oldu? Mal sahibi derken, bir baktık, bir müteahhit faktörü girdi, sürekli müteahhitler karşımızda. Onlara diyorum ki ben, “Bu, Yapı Denetim Yasasına aykırı, sizin burada bulunmanız 2.

Maddeye aykırı. Lütfen, mimarınız gelecek.” Bu, inanın, şu anda belediyelerde çok ciddi bir sorun. Bürokrasiyi azaltmak için... Sayın Başkan demin, toplantı öncesi konuşurken söyledi. Doğrusu, o detayı bilmiyordum; yeni öğrendim. Meslek odalarının denetimi, bürokrasinin azaltılması adı altında çıkmış. Fakat biliyor musunuz, aslında bürokrasi arttı, inanılmaz derecede arttı. Noyan arkadaşımın söylediği gibi, bir bakıyorum, şikayet. 9 aydır, 10 aydır alamıyoruz. Bir bakıyorum, 3 katlı, dümdüz bir yer. Ben otursam, tek başına bir günde veririm onun ruhsatını, o kadar basit bir şey; ama bir bakıyorum, çizim kalitesi korkunç, merdivenden çıkılmıyor, kapısından girilmiyor, mutfağın bacası yok, banyonun hava bacası yok. Yani o kadar kalitesiz projeler ki...

Bu arada şunu söyleyeyim: Tabii ki, projelerini geçmiş dönemdeki gibi yine titizlikle, hassasiyetle hazırlayan proje müelliflerimiz var, denetim işini ciddiyetle yapmaya çalışanlar var. Onları tenzih ediyorum. Fakat benim söylediğim örnekler hiç de azımsanmayacak kadar çok ve bir bakıyorum ki, onlar gittikçe çoğalıyor.

Şimdi geldiğimiz nokta şu: Proje denetimi yapıliyordu, yapı denetim yapılamıyordu yerinde; ama şu anda gelinen nokta, ne proje denetimi yapılabilir, ne yapı denetimi yapılabilir yerinde, tamamen ortadan kalkmış. Yapı denetimi nasıl? İnanılmaz bir şey. Hakediş için başvuruyorlar. Zaten bir yüzde 10'da hakediş alınıyor, bir de yüzde 95'te hakediş alınıyor. Anlaşıyor ki, aslında denetim kuruluşu yerine bile gitmemiş. Bizim arkadaşlarımız belediyedeki arkadaşları çalıştırıyorlar, projede de onları çalıştırıyorlar. Projelere bakan mimar arkadaşlarımız onların yerine sürekli yapılması gereken, düzeltilmesi gereken hususları söylüyorlar. Uzunca bir süre onlarla münakaşa ediyorlar, onları da kabul etmiyorlar. Yerinde de yine bizim arkadaşlarımız kontrol ediyor; Onların getirdiği eleştiriler, belirttiği eksiklere göre de görevlerini yerine getiriyorlar. Benim gözlemlediğim kadarıyla sadece gidiyorlar, beton dökümünde, o tür şeylerde onunla ilgileniyorlar ve gerekli tutanakları dolduruyorlar.

Ben, bu Yapı Denetim Yasasının çok iyi niyetle çıktığını düşünüyorum, çok gerekli olduğunu düşünüyorum; 99 depremi nedeniyle hazırlıkların tam sonuçlanmamasını, olgunlaşmadan, birden yürürlüğe girdiğini düşünüyorum; ama aradan çok zaman geçti. Yani şunu görmeliyiz: Bir özel ticari firma denetim yapamaz. Bu sistem, bizim 1987'lerdeki -benim en eski bildiğim 87- sistemi bile geriye

götürmüş. Oysaki, okulda hatırlıyorum, bizim hocalarımız 1. sınıfta demişti ki, “Projede çözülmeyen sorunlar şantiyede çözülemez. Bir yapının inşası için ne kadar zaman gerekiyorsa, projesi için de, tasarım için de o kadar zaman gerekir.” Bakın, ben 78 mezunuyum. Bunları herhalde 75-76 yıllarında anlatıyorlardı. O zamanki bakış, geldiğimiz nokta. Bunda, ülkemizdeki sosyal gelişmelerin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü öyle bir şey oldu ki, inşaata dayalı bir ekonomik sistem var. İnşaattan geçinen, beslenen bir orta sınıf oluştu. Gördüğüm kadarıyla bunların amacı çok para kazanmak. Yine olmayanları tenzih ediyorum. İyi bir proje hizmeti, kaliteli bir hizmet anlayışı, öyle bir talepleri yok. Onların bu talepleri, yani bizlerden hizmet bekleyenlerin kaliteden ne anladıkları belirlenmedikçe, onların bu anlayışları yükselmedikçe, biz çok daha fazla sıkıntı yaşayacağız, bu sıkıntıları yaşamaya devam edeceğiz diye düşünüyorum.

Biz böyle inşaata dayalı ekonomiyle uğraşırken, dünyanın başka bir bölümü de teknoloji, bilim, geleceği yönlendiren sistemler, yapay zeka, otomasyon, bunlarla uğraşıyorlar. Aramız çok açılıyor. Bu anlayış, bu tutum, bu ekonomik model devam ettiği sürece, hiçbir yasal düzenlenmenin proje ve denetim hizmetleri sorununa çözüm olabileceğini de zannetmiyorum; ama umutsuz olmayı da hiçbir zaman ne kendime, ne de özellikle meslek mensuplarına, bu toplantıda olanlara, hiç kimseye yakıştıramam. Herkes de bu sistemin, şu andaki sistemin sağlıklı olmadığını farkında; yani yetkililerle konuştuğumuz zaman, onlar da bizimle aynı şeyleri söylüyorlar.

Benim çözüm önerim şu: Öncelikle mutlaka, mutlaka, mutlaka meslek odalarının sistemdeki yerini alması, eskisinden daha da güçlü olarak. Biliyoruz, şu anda ülkemizde pek çok üniversite açıldı, eğitimde ciddi sıkıntılar var. Bununla ilgili de çok eksikler olduğunu duyuyoruz; öğretim üyesi anlamında, mezunların düzeyi hakkında. Biraz önce söylemiştim, “Bu yönetmelik karmaşasını o zaman meslek odalarının bize desteğiyle aştık, kısa bir sürede aştık” demiştim. Demek ki, şimdi daha vahim durumdayız. Meslek odalarına daha çok ihtiyacımız var.

Ayrıca, bir de şu ticaret hukukuna tâbi özel şirketlerle denetimden kesinlikle vazgeçilmesi gerekiyor. Nasıl olur, bilmiyorum; ama özellikle -bu söylediğim konu da ciddi bir tartışma konusu- bu yapı denetim sisteminin de kamu adına denetime dönüştürülmesi gerekiyor. Kamu adına denetim ne kadar ciddi olursa, o zaman, bu

denetimden etkilenen bütün taraflar kendilerini geliştirmeye ve daha etik, daha bilimsel, mesleklerine uygun davranmaktan kaçamayacaklardır daha fazla diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. Ayrıca, bunları söyleme fırsatı verdiğiniz için de çok teşekkür ederim. “Bunları nerede söylesem acaba?” diye düşünüyordum hep. (Alkışlar)

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz.

Evet, söz salonun. Sormak istedikleriniz varsa, buyurun.

SALONDAN- Hepimizin bildiği gibi, bu SMM’cilik yapan arkadaşlarımız, Makine Mühendisleri Odasında yöneticilik yapan arkadaşlarımız, Mimarlar Odasında yöneticilik yapan arkadaşlarımız bilir; İstanbul’da, 300 apartman yapan bir mimar yakalanmıştı. Bu mimar değil tabii, sahtekâr. Bu 300 apartmanın mekaniğini, elektriğini yapan da sahtekâr. Bu 300 apartman altışar kat ise, her katta dörder daire varsa ve burada dörder kişi oturuyorsa, yaklaşık 30 bin kişi yapar. Yani o zaman, İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de sahte proje yapan insanlar yakalanmıştı. Bunlar AKP’li belediyede çalışanlarla ortaklaşa iş yapıyorlardı. Bugün benim oturumumda, burada az evvel deprem oldu. Tahminen 3-3,5 şiddetinde bir depremdi. İstanbul, şu anda depremini bekliyor. Kuzey Anadolu fay hattı Çanakkale’ye kadar uzuyor ve her noktasında deprem bekleniyor. Belediyelerin camlarında şu ibareler var: “Projelerde oda vizesi istenmez.” Bizim her şeyimiz geri gitmiş; yani projemiz geri gitmiş, bilim geri gitmiş, ahlak geri gitmiş, etik geri gitmiş. Bu işin altından nasıl çıkacağız arkadaşlar? Hep birlikte sesli düşünelim. “Hayır” diyor, onu da yapıyorlar. Onu da çözemedik. İnşallah çözeceğiz.

Çok teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz katkılarınızdan dolayı.

Buyurun.

MUSTAFA BİLGE- Herhalde Mehmet Başkan’a soracağım sorumu ya da hanımefendiye soracağım. Ruhsat projeleri dediğimiz proje, bir de uygulama projesi, siz bahsettiniz. Hakikaten mekanik uygulayıcılar olarak en sıkıntılı kısımımız bu. Hayata geçmeyen bir ruhsat projesi var arkadaşlar. Ben, yüksek katlı bir binanın, 300

bin metrekarelik bir binanın müşavirliğini yapıyordum. Ruhsat projesi kalorifer ve yangın olarak gitti. Olabilir mi? 300 bin metrekare. Klima olacak, havalandırma olacak. Ruhsat projesi böyle, ama uygulama öyle değil. Bu ruhsat projesinin çöp olduğunu müteahhit de biliyor, belediye de biliyor, yapı denetimi yapan kişi de biliyor; çünkü elindeki ruhsat projesine göre kontrol etmiyor ki binayı. Farklı bir şey. 35 yıldır bu sıkıntı var; bunu biz niye çözemiyoruz? Herkes şikayetçi, herkes şikayetçi, müteahhit şikayetçi, mal sahibi fazla para verdiği için şikayetçi. Tasarımcı, proje yapanlar var; bir de yarı ruhsat, yarı uygulama projesi yapanlar var. Bir de o var ortada.

Hanımefendi söyledi, çok güzel sığınak projeleri var, evet, İzmir çok iyi çalıştı, teşekkür ederiz; ama uygulamada, o sığınaklar konferans salonu oluyor, ruhsat aldıktan önce veya sonradan oluyor. Konut diye başlayan bir proje otele dönüşüyor. Hakikaten çok büyük bir sıkıntı.

Bir öneri getirebilirim belki. Rusya'da bir projemiz vardı bizim. Ruhsat projesinde mimari projeyi ruhsat olarak baz alıyorlar. Çünkü Moskova'ya oturtuyorlar o projeyi, Moskova'nın görüntüsünü bozuyor mu, bozmuyor mu -o zaman üç boyutlu çizimler yoktu- mimariye bakıyorlar. Mekanikçi de 4 sayfalık bir rapor hazırlıyor. "Ben, sizden ne kadar enerji çekeceğim? Metrekarede şu kadar kızgın su alacağım, şu kadar yangın suyu alacağım, şu kadar atığım olacak, şu kadar elektrik çekeceğim." 4 sayfalık rapor. Sığınak, konferans salonu, ne yaparsa yapıyor sonra. Böyle bir sisteme Türkiye'de ruhsat projeleri anlamında, TMMOB, Makine Mühendisleri Odası çok büyük bir katkı yapar. Kral çıplak, hepimiz biliyoruz; ama yapıyoruz. Bu konuda herhalde TMMOB'ye çok fazla görev düşecek diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

ALEV AĞRI- Ben, aslında kişisel olarak Sığınak Yönetmeliğine karşıyım. Şu nedenle karşıyım: Bunun devletin görevi olduğunu düşünüyorum, yani bu sorunu onun çözmesi gerektiğini düşünüyorum. Sığınak Yönetmeliğindeki havalandırmayı anlatma nedenim, meslek odalarıyla yerel yönetimlerin birlikte yaptığı çalışmayı anlatmaktı. Ben daha vahimini söyleyeyim. Şöyle sektörler türemiş: Sığınak yeri ayrılıyor -o sistemler mobil- o sistemler geliyor, yapı kullanma izni alındıktan sonra o sistem başka bir yere tekrar kiralanmak üzere ilgili yere gidiyor. Bunları da duyduk biz. Yalnız, sığınakların şöyle bir şeyi var. Yeri gelmişken söyleyeyim. Kaymakamın

izniyle, yapısında bir değişiklik yapmamak kaydıyla farklı amaçlarla kullanılabilir sığınak alanları. Böyle bir şey var Yönetmelikte. Ama önceki söylediğim çok vahim bir şey tabii.

Bu dediğiniz proje sisteminin İstanbul'da çok olduğunu çok duyduk. Hatta ben, İstanbul'da şöyle bir şey duydum. İnanamamıştım, fakat doğruymuş. Bu, sanırım Terkos Gölü koruma havzasında. Bir bölümünde sadece tek eve izin veriliyor. Tabii, onun koruma kuşakları var; en son kuşakta. Orada, bu ev izniyle fabrika yapılmış. Buna inanamamıştım. Yeri falan da söylemişlerdi bana. Doğruladım, doğruymuş. Ama her şeye rağmen bizim İzmir'de hâlâ böyle bir şey olmaz. Mesela, mesken olarak yapılmış bir yer de otel olarak kullanılamaz. Neden? İşyeri ruhsatı alamaz. Biz yine hiç olmazsa biraz daha saf, masum kalmışız. Ama İstanbullular buraya çok geliyormuş, duyduk. Bilmiyorum, yani korkuyoruz.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

Buyurun.

TEVFİK AKANNAÇ- Ben daha değişik bir açıdan yaklaşmak istiyorum konuya. Burada şöyle bir algı yaratıldı mı acaba, soru işareti oluştu bende: Makine Mühendisleri veya meslek odaları devre dışı mı kaldı? Eğitim faaliyetleri dışında devre dışı kalmış gibi bir algı oluştu benim kafamda. Buna herhalde bir cevap verirsiniz.

Burada iki-üç tane konudan bahsetti Zühtü Bey; proje bedelleri, sigorta hâdisesi. Bizde sistem de şöyle çalışıyor: Müteahhit firmalar projeleri paylaşmış durumda; yani projecilere iş düşmeden, mekanik tesisat uygulamacıları veya tesisat uygulaması yapanlar projecileri saf dışı ederek kendi üzerlerine aldılar projeleri. Bir kere, bunun önüne geçilmesi lazım. Yani Makine Mühendisleri Odası bunun neresinde olur, bilemiyorum; ama biz büyük projelerimizi nasıl ortaya atabiliriz, değer yarattığımızı ortaya nasıl çıkartırız, buna bir bakmamız lazım. Burada Makine Mühendisleri bir öncü olabilir mi? Biliyorsunuz, burada üreticiler de var, ürünlerini sergiliyorlar. Bir problem de dışarıya açılma problemi var. Dolayısıyla bizlerin hem projelerimizi tanıtmamız gerekiyor, hem de bu projelerdeki katkı oranlarının, sağladığı faydaların neler olduğunu da ortaya çıkartmamız gerekiyor. Dolayısıyla Makine Mühendisleri Odası acaba böyle bir tanıtım içine girebilir mi? Eğer biz projecilerimizin

yaptıkları çalışmalarını tanıtırız, alacakları ücretler de ortaya çıkacaktır ve ücretlerini de hakkıyla alacaklardır.

Şimdilik bunları dile getirmek istedim. Teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Biraz soru alayım, ondan sonra sizlere söz vereyim. Olur mu? Tamam.

Buyurun.

EMİN KORAMAZ- TMMOB Başkanıyım. Aynı zamanda yıllardır tesisat mühendisliği sektöründe projecilik yapmadım ama şantiyelerde görev yaptım, 30 yıllık da bir tecrübem var bu alanda. Nazım'ın bir sözü var; "Söylemeye dilim varmıyor / Ama kabahatin çoğu da sende kardeşim" diyor Nazım. Türkiye'de imar yasaları tesisat projelerinin makina mühendisleri eliyle yapılmasını zorunlu tutuyor. Yine yürürlükteki yasalar, TMMOB'ye ve odalara, bu hizmetlerin ne şekilde yapılacağını, hangi ücretler bazında yapılacağını belirleme yetkisi de tanımış ve odalar da bu konularda, ne kadar gerçeği yansıtıyor, bilmiyorum ama, eski puantajlar üzerinden asgari proje bedellerini belirliyorlar. Asgaridir bu. Ama ne yazık ki, burada dayanışma ya da rekabet yürürlüğe giriyor. Asgari ücretlerin altında projeler üretiliyor piyasaya. Tabii, bu, asgari ücret altında bir rekabete dönüşünce, gittikçe projelerin kalitesi düşüyor. Bir yandan verilen hizmetlerin niteliği, kalitesi düşerken, aynı zamanda mühendislerin birim maliyetlerden aldığı pay da düşüyor. Doğrudur, gelişmiş ülkelerde bu pay yüzde 7'ler civarındadır. Ülkemizde yüzde 1'lere düşürüldüyse bu, kabahatin büyük çoğunluğu bizdedir. Tamam, sistemden kaynaklanmaktadır ama büyük çoğunluğu da bizdedir. İlk önce mühendislerin, mimarların kendi haklarına, hukuklarına sahip çıkması, odalarının belirlediği kurallara uyması gerekmektedir.

Ruhsat konusu çok önemli. Ruhsattan bahsediyoruz. Eğer bir iş ruhsata tâbi ise, bu, kamu güvenliğine, insan sağlığına, canına, çevre ve doğa güvenliği ile ilgili bir uygulamadır ki, ruhsat isteniyor. Bu ruhsat işlemlerinin ta projelendirme aşamasından kabul aşamalarına kadar çalışan tüm kesimler, biz mühendisler, mimarlar dâhil, kamusal bir görev üstleniyoruz, kamu adına yetkilendiriliyoruz. Aslında burada yapılan her usulsüz işlem, her bir eksiklik aslında bir insanlık suçudur. Gerekli bilimsel verilere dayanmayan, gerekli ölçümlere dayanmayan projeler

yapılıyorsa eğer, kamusal varlıklar çarçur ediliyorsa; herhangi bir depremde ya da yangında, patlamada vatandaşın canı riske atılıyorsa, yapılan bir insanlık suçudur.

Bu kamusal bir meseledir. Çok güzel anlattı belediye adına konuşan arkadaşımız. Kamusal hiçbir hizmet ticarileştirilemez. Ne proje, ne denetim, ne yapım, ne kontrol, hiçbir süreci ticarileştirilemez. Çünkü verilen hizmet toplum adına bir hizmettir, toplumsal bir hizmettir. Bu hizmet, toplumun görevlendirdiği, kamunun görevlendirdiği ve bu konuda uzman, yeterli bilgi ve deneyime sahip, olanaklara sahip, ekipmana sahip kişilerce yapılmalıdır. Odaların burada görevi çok açıktır. Bir kere, verdiği işte uzman olmayan, yeterli bilgi ve deneyime sahip olmayan üyelerinin bu hizmetleri vermesinin önüne geçecekler. Eğer yapıyorlarsa hizmeti ve hizmeti verirken görevlerini kötüye kullanıyorlarsa, yasada yeri vardır; Onur Kurullarımız devreye girecek. Çok büyük bir cezadır bir mühendisin uyarılması bile, ikaz edilmesi bile. Bırakıyorum kısmi meslekten men, tamamen meslekten men uygulamalarını, sadece teşhir edilmek bile büyük bir suçtur. Odalar bu görevlerini yerine getirmeli; üyelerinin uzmanlıklarını, yeterli bilgi ve deneyime sahip olup olmadıklarını sürekli ölçmelidir. Gerekirse, bu koşulları yerine getirmeyen üyelerini teşhir etmekle, kamuoyuna açıklamakla mükelleftirler. Bunu yapmak zorundalar. Üyelerimiz odalarının koyduğu kurallara uymak zorundadır. Eğer bu kurallar günün koşullarına uygun değilse, genel kurullarımız çok demokratik; hepimizin katıldığı genel kurullarda belirliyoruz biz bu düzenlemeleri. O genel kurullara katılmak, bu mevzuatı yenilemek, daha da geliştirmek gibi bir görevimiz var.

Sigorta olayı tartışılır. Kıta Avrupa'sında sigorta yoktur. Sigorta, İngiliz sistemi, Amerikan sistemidir. Çünkü Kıta Avrupa'sında, barınma bir sosyal haktır, doğanın korunması sosyal bir haktır. Ticari faaliyet olarak düşünülmediği için... Almanya'da örneğin, asgari ücret, azami ücret belirlenmiştir; her proje yaptırılmak zorundadır, kamunun belirlediği kişilere yaptırılmak zorundadır. Eğer devletin görevlendirdiği bir kişiden kaynaklı bir zarar varsa, onu devlet, kamu karşılar; çünkü ona bir ticari faaliyet olarak bakmaz, kamusal bir faaliyet olarak bakar. Ama biliyorsunuz, Amerikan sistemi her alanda öyle, maddi zorlamayla yapıyor işi; ama onlarda sağlık hakkı bir hak değil. Sigortanız yoksa doktora gidemiyorsunuz. Eğer sizi herhangi bir sigorta şirketi sigortalamıyorsa, sağlık hizmeti veremiyorsunuz. Bu da bir sistem, oturulup tartışılır; ama biz nasıl kasko sigortasıyla, zorunlu trafik sigortasıyla trafikte ölümleri

çözemediysek, böylesi bir sigortalama sistemiyle yapıda da kaliteyi çok kolay sağlayabileceğimizi düşünmüyorum.

Yapılması gereken şudur: Hizmeti veren yeterli bilgi ve deneyime sahip olacak, kamu bunu denetleyecek. Bizim sistem aslında işletilemeyecek bir sistem değil. Odalar görevlerini yerine getirecek, üyeler odalarına karşı görevlerine yerine getirecek ve üyeler her şeyden önce kendi hak ve hukuklarına sahip çıkacaklar, birbirleriyle rekabet etmeyecekler, kendilerini bir meta haline getirmeyecekler, müteahhitler işlerine karıştırmayacaklar. Eğer bu böyle olmazsa, biz kendi hakkımıza hukukumuza sahip çıkmazsak, buralarda birbirimize daha çok derdimizi yanar dururuz diyorum.

Sorum yok arkadaşlar.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

Buyurun.

SALONDAN- Ben ruhsat projelerini söylerken, “Odaya da çok görev düşüyor” derken, var olan sistem çalışmıyor, bunu biliyoruz. Moskova’daki sistemi örnek verdim. Kamu yararına, sosyalist sistemden gelen bir yöntemi uyguluyorlar. 4 veya 5 sayfalık bir rapor hazırlıyorlar. Yani 1 milyon metrekaresel bir tesis, bir binanın ruhsat projesini çizdirip, “Belediyeden, odadan kontrolünü yap” demeniz mümkün değil. Böyle bir şey yok, yani olamaz. Dediğim gibi, 4-5 sayfalık bir check-list hazırlayabiliriz Oda olarak. Ruhsat projesi budur. “Çevreye ne kadar atık su atıyorum, ne kadar pis su atıyorum, ne kadar enerji kullanıyorum? Hangi yönetmeliğe göre projeyi çizeceksin” gibi standartları koyup, 5 sayfalık bir raporla ruhsat almak hepimizi çok rahatlatır arkadaşlar.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

Buyurun.

ZEKİ ARSLAN- Sorum, sevgili eski TMMOB Başkanımıza, Mehmet Soğancı’ya, eski Oda Başkanımıza. Şimdi Odayı temsilen katıldı.

Biz bu oturumun başlığına baktığımız zaman, “Mekanik Tesisat Proje Tasarımı Yapan Üyelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlığına baktığımız zaman, kürsüde hem belediye tarafı var, bir tarafta da bir meslek disiplini, mimarlar var. Elektrik

gelecekti herhalde, gelmedi. Uzun süredir gerçekten Başkanımız mekanik tesisatla ilgili neler geldiğini ifade etti. TMMOB Başkanı olduğunuz dönemde, biz bu yapı sorununun gerçek bir sorun olduğunu ve bu sorunların birleşik çözülebileceğini, konunun da bütünleşik performans anlamında da cuk diye otursun diye, buradan bir sonuç çıkarmamız lazım. Yeni TMMOB Başkanımız da burada, Makine Mühendisleri Odası Başkanımız da burada. Siz de belediye tarafında, bu konuda, kendi bulunduğunuz konumdan hareket ederek, bence İstanbul'a bir gelin. Yani size tavsiyede bulunuyorum. Misafir ederiz. Geçen dönem, benim kendi dönem başkanlığında, İKK sekreterliği döneminde, İstanbul'da yerel belediyelerle Türkiye'de gerçekleşmeyen bir protokol yaptık, İKK'ya bağlı tüm disiplinlerle ilgili ortak protokol yaptık. Kaygı açık ve netti; çevre, enerji ve kamusal çıkarların korunmasıydı. Diğerleri, her disiplin kendi içerisinde detaylıydı. Dolayısıyla burada da siz veya burada CHP'nin belediyelerinin ön plana çıkması gerekiyor.

Kamusal anlamda biz şunu ifade etmiştik: Başkana da destek olması anlamında değil, kamusalılığı ön plana çıkardığımız bir nokta içerisinde, "AKP, bize, Odamıza, TMMOB'ye, insanlığa geleceğe saldırırken, mesleğimize saldırırken, siz siyaseten bu noktayı kamusal anlamda değerlendiriyor musunuz, değerlendirmiyor musunuz? Bu siyasi bir durumdur, mesleki durum değildir" diyerek... O zaman, Murat Karayalçın kısa dönem İstanbul İl Başkanlığı yaptı. Gerçekten İKK'nın da, makinenin de büyük bir desteği vardır burada; bir protokol yaptık. Protokol yaptık, ama yine kontrol edilmedi. Yine projelerin büyük bir kısmı, protokol yapmış olduğu, altına imza atmış olduğu belediyelerden geçmedi. Bu bir etik sorun mudur, kamusal bir sorun mudur, ne sorunudur arkadaşlar? Başkan söylüyor; "Bu, ahlaki bir sorundur" diyoruz. Siyaseti kamu adına yöneten insanlar burayı gerçekten kokutuyorsa, bizim o güzel meslektaşlarımız, "Yüreğimizde insan sevgisi var" diyoruz; ama bizim insan sevgimizi karartan insanların karşısında da mücadele etmesi gerekiyor.

Özellikle de burada şunu öneriyorum: Bu bütünleşik performans, bütünleşik tasarım noktasında, tüm disiplinlerin de bir araya gelebileceği, kamu ayağında -siyasi tarafını istemiyoruz- özellikle CHP belediyelerinin bir tane temsilcisi gelsin, bu konuda karar alsın. Yani farklı bir hayat, farklı bir dünya kuracaksa, geleceğe iddialıysak, burada kendi kendimize yıllardır ağlamanın bir gereği yoktur. TMMOB

burada, diğer meslek disiplinlerinden arkadaşlarımız da burada; bu konuda karar alınsın ilkesel olarak.

Sevgili Başkan; geçmişteki birikim ve deneyimler açısından da burada bu konuda söz alabilir miyim sizden ve sizden? Sevgili Emin Başkan; ikinizden de, geleceğe yönelik.

Diğer bir sorun, Zühtü Ferah meslektaşım, ağabeyim, kardeşim, mesleki sigorta olayı gerçek anlamda doğrudur; ama sorunun kaynağı, tek taraflı olmuyor. Yapı sektörünü bütünsel olarak tarif ettiğiniz zaman, diğer disiplinlerden de bu konuda rıza olması lazım. Bunlar hep altını çizdiğimiz, mesleğin gelişimi anlamında katkıdır; meslektaşlarımızı korumak anlamında, maddi anlamda katkıdır. Biz, 2000 yılında -o zaman sekreterdim ben- inanır mısınız, yine disiplinleri bir araya getirdik depremden sonra, Mimarlar Odası ve Elektrik Mühendisleri Odası buna karşı çıktı. Burada niye altını çiziyorum özellikle? TMMOB, bu konuda mesleki anlamda yapı sektöründe 7 tane disiplini bir araya getirip, bu konuyu ciddi anlamda çözmemiz lazım. Yani bu konunun esas bir tarafı da, sigortacılar tarafını da bitirmesi gerekiyor. Bu konuda sektör derneklerinin de, bu işten canı yanan veya bedel ödeyen meslektaşlarımız da daha istekli ve arzulu olması gerekiyor.

SALONDAN- Sayın Başkan; çok önemli bir cümle.

PANEL YÖNETİCİSİ- Şöyle yapalım: Sorular alınsın.

SALONDAN- Bu soru gibi bir şey. Ben hemen bir cevap vereyim.

ZEKİ ARSLAN- Bir de mimar arkadaşımıza bir soru soracağım.

PANEL YÖNETİCİSİ- Konuşmaları biraz kısa kesersek iyi olur.

ZEKİ ARSLAN- Kendi disiplininizde, yani gerçekten burada ifade etmiş olduğunuz şeyler herkesin yüreğine değen, mesleki anlamda olması gereken... Biz biraz da sesimizi mimari anlamda, bu konuda içinde yaşamış olduğumuz sıkıntılarla ilgili, disiplinler biraz da kendi hayatlarına doğru, geleceğe dair bir özeleştirici kültürümüzü de geliştirmemiz gerekiyor mu? Yani bir de böyle bir durum var. Biz biraz o tarafı da çözebilirsek, bazı sorunları çözebileceğimiz noktasındayım. Niye söylüyorum? Ben, şu anda bir kurulda üyeyim. Oraya gelen dosyalara baktığım zaman, çok ciddi anlamda, ağırlıklı olarak Mimarlar Odasından geliyor. Yani burada

bir kokuşmuşluk mu var, burada gerçek anlamda odaların mesleki anlamda denetimi mi var, yoksa başka bir şey mi var? Ben üzülüyorum, inciniyorum; ama dışarıdaki hayata baktığım zaman da başka bir şey var. Bu konuda herhalde bilgi sahibisinizdir. Bu konuda bilgi almak istiyorum.

PANEL YÖNETİCİSİ- Şöyle yapacağız arkadaşlar: Konuşmacı arkadaşlarımız notlarını alsınlar, çünkü şu anda soru sormak isteyen arkadaşlarımız var; onlar da sorularını sorsun. Yalnız, benim bir ricam var. Zamanımız giderek daralıyor. Açıklamaları çok kısa tutalım ve soruları soralım ki, karşılıklı olarak herkesin sorusunu alabilelim.

Buyurun.

ABDULLAH BİLGİN- Ankara Makine Mühendisleri Odası SMM Komisyonu Başkanayım, eski Tesisat Mühendisleri Derneği başkanlarındayım. 35 yıldır da bu işlerle uğraşıyorum.

Bakın, sistem bir kere kapitalist; bunu kabul etmek zorundayız. Burada, odalar, dernekler ne yaparsa yapsın, şu sorunları çözmekte, evet, üyesini bilgilendirir, donanımını artırır, güçlendirir, rekabete hazırlar vesaire; ama direkt olarak odalar istedi diye bizim bu sorunları çözmemiz mümkün değil. Bir kere, bireyi geliştirmek zorundayız. Nedir sistem? Fiyat, kalite birlikte değerlendirilmek zorundadır. Fiyatın, kalitenin birlikte değerlendirilmesi de yetmez, arkasında bir sorumluluk mutlaka olması lazım. Bakıyoruz, hiçbir tasarımcının doğru düzgün sorumluluğu bile yok ülkede, herkesin yaptığı yanına kâr kalıyor. Biz burada hangi kaliteden bahsediyoruz? Bu ortamda kalite artar mı? Bizim, koca koca binalar, maliyetleri trilyonları bulan binaların maddi sorumluluğunu almamız da mümkün değil; mutlaka bir sigortayla da desteklenmesi lazım.

Odalar ve dernekler mutlaka bir bireyi geliştirmede aktif rol oynayabilirler; eğitimlerinde, belgelendirilmesinde, rekabete hazırlamada. Bunu küçümsemiyorum. Ama bakın, bugün odalar dışında bir sürü mühendislik grupları var Odaya hiç uğramayan ve birtakım kurumlar tarafından hiç önemsenmeyen. Bugün özel sektör yapıları var, bugün kamunun yapıları var, kamunun içinde bir başka kamu, TOKİ gerçeği var. Bunların hepsini yan yana koymak zorundayız. Burada güvenlikten çok fazla bahsetmedi konuşmacı arkadaşlarımız. Son 3 yıldır ben 100 metrenin altında

bina yapmıyorum. Bunun güvenliği ne olacak? İzmir'in kendi içinde geliştirdiği bir Yüksek Yapılar Yönetmeliği var, ama bugün Türkiye'nin Yüksek Yapılar Yönetmeliği yok. Bakın, Allah korusun, bir yangın çıksa, bir basınçlı kap sıkıntısı olsa, bunun mesuliyeti kim, nasıl olacak? Dolayısıyla derhal bugün Türkiye'nin bir Yüksek Yapılar Yönetmeliğine kavuşması lazım. Hem tasarımı, hem yapımı, hem işletmesi, hem işletme sonrası denetim altına alınması gerekiyor.

Bir başka konu, Yapı Denetim Yasası dedik. Türkiye'de yapı denetimi yoktur. Bu Yasa, Türkiye'yi 50 yıl geriye götürmüştür. Özetle şunu söyleyeyim: Yapı denetimcinin işveren karşısında işçi pozisyonu olduğu sistemde yapı denetimi yapılamaz. Adam hem yapıyı yapıyor, hem kendisi denetimci. Birçoğunun kendi firması bile var. Her yerde söylüyoruz; kuvvetler ayrılığı prensibi olmadan, kuvvetler ayrılığına göre çalışmayan bir sistemde yapı denetimi olmaz, çift projede olur; ruhsat projesi, uygulama projesi. Bugün Türkiye yapı denetim firmaları maalesef görevini yapamadıkları için -onları küçümsemiyorum, ama yasa öyle- Türkiye, belediyeler eliyle gecekondulaşmaktadır son 17-18 yıldır. Dolayısıyla Yapı Denetim Yasası derhal kuvvetler ayrılığı prensibine göre yeniden düzenlenip, yapı denetim üst kuruluşu görevlendirilecek, raporları kendisi alacak ve bu şartlar altında, tabii ki yapı denetim firması çalışabilir, görev yapabilir.

Bakanlık... Biz diyoruz ki, meslek odamız, bizim serbest çalışan mühendislerin kayıtlarını tutsun, belgelerini versin; bunun vergi mükellefi olduğu, bu projeleri yapmaya yetkili olduğu, her türlü donanıma sahip olduğunu belgelesin. Ama bakın, bugün kamuya da ben iş yapıyorum, kamu benden ticaret odası kayıt belgesi istiyor; Makine Mühendisleri Odası büro tescil belgesi istemiyor, uzmanlık belgesi istemiyor. Bunu da bir düşünmek lazım. Aslında çok şey var, şeyde bekleyen bir Teknik Müşavirlik Yasası var; son derece tehlikeli. Ankara'da da konuştuk. Teknik müşavirlik kuruluşunu tanımlıyor, teknik müşaviri tanımlamıyor. Teknik müşavir benim. Benim gibi insanlardan oluşan kurum teknik müşavirlik kuruluşudur. İçi boş, çok çalışanlı, herhangi birinin yüzde 50'sine sahip olduğu bir şirket teknik müşavirlik kuruluşu olarak tanımlanabilecek. Bu Yasa bekliyor. Gündeme geldi, bizlerden ve odalardan gelen tepkiler üzerine geri çekildi. Her an gelebilir. Hazırlıklı olmak lazım. Bu, şu ana kadar bizim bireysel anlamda yetişmiş uzman mühendislerimizin de yok olmasına; içi

boş, çok çalışanlı birtakım kurumların teknik müşavirlik kuruluşu olarak tanımlandığı bir yapılaşmaya yol açacaktır.

Kısa bir bilgi vereyim; Yunus Bey uyardı. Teknik şartnameler konusunda Zühtü kardeşimiz söz etti. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, sektörel derneklerden iklimlendirme Meclisinden ve Makine Mühendisleri Odasından bir talebi oldu, 30-40 yıllık Bayındırlık Bakanlığı Genel Teknik Şartnamesinin yenilenmesi konusunda. Buna 3 kurumumuz katkı koydu. Bu 3 kurum kendi içinde organize, yaklaşık 70 kişiyle 1,5 yıldır çalışıyor. Biz burada makine tesisatından bahsediyoruz. Son yıllardaki bütün gelişmeler dâhil, yenilenebilir enerjiler, ısı pompaları, kojenler, trejenler, yüzme havuzları, aklınıza ne gelirse, rooftop'lar, kazanlar, yoğunmalılar vesaire sil baştan yeniden yazılıyor. Burada, tasarımdan başlayarak, yatırım, işletme, güvenlik dâhil pek çok şeyde asgari olması gerekenler tanımlanmaya çalışılıyor. Zannediyorum, bir 6 ay içinde tamamlanacak. Onu da bir parça Zühtü kardeşimizin işaret ettiği konuya ışık tutması açısından söyleyeyim.

Bir de yine Bakanlıktaki fiyat konusu. Son 20 yıldaki gelişmeler en fazla makine sektörünü mağdur etmiştir. En büyük gelişme, teknoloji artışı oradadır. Dolayısıyla klasik anlamda 263,5'un bölüşümü de çok gerçekçi bir şey değil; onun da her proje içeriğine bağlı olarak değişken bir oran içinde telaffuz edilmesi gerekir.

Teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz açıklamalar ve katkılarınızdan dolayı.

Evet arkadaşlar; başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

PANEL YÖNETİCİSİ- Buyurun.

GÜNİZ GACANER- Makine Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı, aynı zamanda SMM tasarımcıyım.

Alev Hanım konuşunca, İzmir olarak, zamanında ne kadar güzel uygulamalar yapmışız, onu gördüm. Aslında biz, geçmişte bu denetimleri yaparken, yine Büyükşehirle ve ilçe belediyelerle yaptığımız protokoller çerçevesinde bu denetimleri yapıyorduk, yani o zamanda o çerçevede yapmıştık bu denetimleri ve bu çalışmalarını. Aynı zamanda Yüksek Yapılar Yönetmeliği ve Yüksek Yapılar Kurulumuz vardı. O

Kurulda da bütün odaların temsilcileri yer alıyordu ve oradan ciddi anlamda projelerin denetimleri çıkıyordu. Maalesef ki, hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, hem de diğer illerdeki meslektaşlarımız bu konularda İzmir'i çok eleştirdiler zamanında; ama şimdiki geldiğimiz noktada görüyoruz ki, bu yöntem doğru bir yöntemmiş. Bu yöntemi yine İzmir'den başlatabileceğimizi düşünüyoruz. Biz, bu konuyla ilgili TMMOB İKK üzerinden, İKK Sekreterimiz Melih Bey aracılığıyla hem CHP ilçe başkanına, hem Büyükşehir Belediye Başkanımıza, hem de ilçe belediye başkanlarımıza bu protokolü yeniden götürdük yakın zamanda; ama maalesef, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının baskısı sonucu bu şey gerçekleşemedi.

Evet, muhalif kesimin şu anda birlikte hareket etmesi gerekiyor. Burada bize, CHP'li belediyelere... Ki, İzmir bu konuda en büyük paya sahip burada CHP'li belediye olarak. bu çalışmayı yeniden hareketlendirebiliriz.

Alev Hanım; siz de bu konuda görüşlerinizi paylaşır da bu konuda bizlere destek olursanız, zannediyorum, daha sağlıklı bir sürece otururuz.

Bizim şu anda gerçekten en büyük sıkıntımız -biraz önce herkes dile getirdi, Zühtü Bey de getirdi, Mimarlar Odasından arkadaşımız da söyledi- proje bedelleri dibe vurmuş durumda ve o alınan ücretlerle artık sağlıklı proje üretilmesi mümkün değil. Bu sorunun çözülmesi gerekiyor bizler açısından. Bunu nasıl çözeceğiz? Burada bir şey koymamız gerekiyor ortaya. Ortak bir karar, bir uygulama yöntemi belirlememiz gerekiyor. Gerçekten bu konuda sıkıntı had safhada.

Bir de tabii ki, üniversite sayılarının artması mezun sayısını arttırdı. Bu mezunlarımız ne yapacak? İş bulma alanı yok. Ekonomi sadece inşaata dayanmış durumda. Sanayide bu insanları özellikle Makine Mühendisleri Odası olarak istihdam edecek ortam yok. Bu insanlar en kolay olarak nereye geliyorlar? Odaya gelip, SMM eğitimlerine katılıp, o belgeleri alıp, bir an önce bir tasarım ofisi açıp, en kolay, en ucuz iş olarak görüyorlar. Şu andaki bakış açısı o yönde. Böyle bir yapı oluşmaya başladığında, bizim odalar olarak sistemimizi yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor. Hem bu MİEM eğitimleri kapsamında, eğitim süreleri olsun, belgelendirme süreçleri olsun, bu insanların uzmanlık süreçleri olsun, bunları bir yapıya oturtmamız gerekiyor. Çünkü önümüzdeki dönemde bu mezun sayımız gitgide artacak. En azından bu sistemi doğru kurgulamadığımız sürece, karşımıza bu sorunlar büyüyerek gelmeye başlayacak. Buna da bir çözüm üretmemiz gerekiyor burada.

Mesleki denetim sadece Makine Mühendisleri Odasının sorunu değil, tüm disiplinlerin sorunu ve yıllardır söylediğimiz gibi, bunun ortak çözülmesi gerekiyor. Biz, protokolü de zaten belediyelere verirken, tüm disiplinleri içine koyarak... Çünkü sadece benim makineci olarak projeyi onaylatmam, burada konuştuğumuz sorunları çözümüyor. Bu iki nokta, bir denetim konusu, bir de belgelendirme ve önümüzdeki süreçte üye sayısının gitgide artacağını düşünerek, bu sistemlerin sağlıklı oturması için bir yöntem belirlemede fayda var.

Teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkür ederiz.

Başka söz almak isteyen arkadaş var mı? Yok.

Sırayla söz vereyim mi?

Buyurun.

NOYAN VURAL- Bana bir soru geldi beyefendiden. Benim anladığım, biraz önce de bahsettiniz, İstanbul'da 300 tane proje yapan bir mimar vardı. İzmir'de de 240 tane yapan bir kişi yakalandı. Onunla ilgili de hukuksal işlem yapıldı, yani meslekten atılmasına dair Etik Kurulu ve şey değerlendirdi. Kendisine engel olunmaya çalışılıyor. Bunun gibi durumlarla çok karşılaşıyoruz. Evet, ağırlıklı olarak bu bahsettiğiniz dosyalar büyük ihtimalle mimarlar tarafından geliyor olabilir. Sayımızın fazlalığı, bir da alandaki boşluktan da kaynaklanıyor bu. Çünkü mimari proje esas ve baz alınıyor. Aslında biz bireysel olarak çok fazla empati de yapsak, kendimizi zorlasak da, sonuç itibarıyla bu, aslında mesleki eğitimle alakalı bir durum değil. Ben, bunun üniversitede, üniversiteden sonraki aşamalarda, hatta odaların zorlamalarıyla çözülebileceğine de çok inanmıyorum. Siz çocuğunuzu, "Aman oğlum, aklını kullan, kısa yoldan zengin ol" diye tarifleyip yetiştirirseniz, herkes maalesef yanın da yanına kâr kaldığını gördüğü sürece bu tip yan yollara sapabiliyor. Bu her meslekte var. Tedbirini hep birlikte almak durumundayız. Biz Oda olarak, gücümüz yettiğince yakalayabildiklerimiz hakkında hukuksal işlemler yapabiliyoruz. Ama varsa başka şey, paylaşırsanız seviniriz, onlarla ilgili de gerekeni yapmaya çalışırız.

Şu an için söyleyebileceğim bu kadar.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

SALONDAN- Odaya gelen dosyaların 130'u mimarlar. Yani hepsi uyarı cezası alıyor. Bu işleri kim yapıyor, merak ediyorum. Cezalı, yapmaması gerekiyor bu işleri.

PANEL YÖNETİCİSİ- Teşekkürler.

Buyurun.

ZÜHTÜ FERAH- Zeki Başkanım; bu sigorta konusuna değindiniz. Ona ben de bir katkıda bulunmak istiyorum. Şöyle ki: Sigortanın bazında kriterler vardır. Yani bir şeyi sigorta yapmak için, firma, karşıdan bazı şeyler ister. Mesela biz, Avusturya'da bir proje yaptık. Hiçbir şartname yok önümde, hiçbir şey yok; fakat sonunda bir şartname geldi ki, şöyle: Doğalgaz miktarına göre binaya fiyat belirleniyor, yani kullandığın miktara göre. Azsa 1 lira, biraz daha fazlaysa 2 lira, biraz daha fazlaysa 3 lira. Elektrik böyle, su böyle, hepsi böyle. Dolayısıyla adamın kesinlikle nitelikli proje yapmaktan başka hiçbir şansı yok.

Mustafa hocam; sizin sorunuzun da gizlenmiş cevabı orada. Yani adam, gaza, elektriğe, merkezi ısıtmadan alıyorsa merkezi ısıtmaya tak diye fazla fiyat veriyor. Dolayısıyla o binada gerekli bütün güncel teknikleri kullanmak durumunda kalıyorsunuz, ısı geri kazanımları yapıyorsunuz, hepsini yapıyorsunuz.

Ruhsat projelerinde -çok özür dileyerek, biraz İstanbul'un yanında durmak durumundayım; çünkü ben tasarımcıyım ve bunu yaşıyorum- öyle harcıâlem doğrudan geçip gidemiyor. Şöyle deniliyor: Bir yasa çıkıyor, o anda bir yasa çıkıyor ve deniliyor ki, "Haziran ayına kadar ruhsatı alırsanız eğer, şu yasadaki kurtulacaksınız." Daha doğrusu, "Şu kadar metrekareyi daha kaybedeceksiniz, ama hazirana kadar yaparsanız kaybetmeyeceksiniz" deniliyor. Durum bu olunca, karşınızda da vicdan sahibi bir belediye var, yani vicdansız değil ki bu adamlar. Başlamış, adam bir işe teklif vermiş, diyelim ki yüzde 50 olarak almış, yüzde 50- yüzde 50, arsa karşılığı falan. Gidiyor belediyemize, "Ben bu şartlarda aldım, ben bu şartlarda verdim. Allah aşkına, ben bir proje vereyim, ondan sonra da onu telafi edeyim, tamamlayayım" diyor. Bir kere, bununla onu karıştırmamak gerekiyor. Yani orada öyle ince bir nokta var. Yani biraz belediyelerden yana da duruyorum. İyilik yapıp kötülük bulmak gibi bir şey var. Doğru mu; yanlış. Böyle kanun mu olur? Bir kere, kanun der ki, "Şu kadar süre veriyorum sana. Şimdiye kadar gündeme gelmiş

projeler için budur, bunlar için budur, bundan sonra da geçerli değildir.” Elbette böyle olmalı hocam. Yani durum budur.

SALONDAN- Avusturya’da sizin proje yapma yetkiniz var mı? Ruhsat projesinden bahsediyorum.

ZÜHTÜ FERAH- Biz bir Türk yatırımcısının projesini yapıyorduk ve bizim projemiz lokal bir... Bütün dünyada böyledir. Siz bir proje yaparsınız... Ben işverenin projecisiyim. Bazen basic dizayn yaparsını, lokalcilere yaptırırsınız. Bir şartname hazırlıyorsunuz. Yaptığımızı söylüyorum efendim. Şartname niteliğinde bir proje hazırlıyorsunuz ve onu lokal grup kendi şartnamelerine göre düzenliyor, tatbikat projesi haline getiriyor, birtakım yazılarla falan tamamlıyor; ama sonuç itibarıyla siz şartname olarak bir şey yaratıyorsunuz ya, onun gerekli bütün o şartları sağlaması gerekiyor. Yoksa, 2 senede o yatırımı geri gidiyor. Ne 2 sene, 1 ayda mı, 6 ayda mı? Bir tanesi 6 ayda falan gidiyordu. Yani eğer doğru bir yalıtım yapmazsan, doğru bir ısı geri kazanımı yapmazsan, o yapmadıklarının hepsi 6 ayda gidiyor. Öyle bir şeydi. Çok ilginçti, yani onun için sizlerle paylaşıyorum.

SALONDAN- Diğer ... ilgili şey nasıl?

ZÜHTÜ FERAH- Zeki Başkanım, mesleki sigortalar da birtakım argümanlardan hareket ederler. Yani der ki, “Şu gerçekleşmediği zaman penaltı bu.” Bir şartnamesi var yani. Siz, ona göre tutup da penaltı yiyorsunuz. Ne diyecek adam bana? Bina sahibi diyecek ki, “Şu yönetmeliğe uyulmadığı takdirde, ısı şuradan şuraya gittiği takdirde bu ceza olacak.” Yani böyle şeyler. Size şöyle geliyor yurtdışından: Diyor ki, “Siz bu projeyi EN normuna göre veya BS’e göre yapacaksınız. BS’e göre yapmayıp da bir arıza çıktığı takdirde o penaltıyı ödüyorsunuz. Aynı şey, aşağı yukarı birbirine benziyor sonuç itibarıyla.

Şartnameler konusunda birliktelik hayati önemde, çünkü her şey onu takip edecek. İzmir’imizde bir şartname var da, bir başka bölgede yok. Zaten benim üstünde durduğum nokta o. İzmir’imizde varsa, oradan başlayalım, bütün ülkeye yayalım. Birliktelik dediğim o.

Teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz.

Buyurun.

MEHMET SOĞANCI- Panel tam panel oldu. Benim önerim, salondan konuşan bütün arkadaşların sözlerinin de panel kitapçığına girmesidir. Birlik Başkanım Emin Koramaz, söyleyebileceğim bir sürü konuyu söyledi. Ona da teşekkür ederim. Abdullah Bilgin'le panel sunumunu hazırlarken konuştuğumuz, benim eksik bıraktığım yerler vardı; onları o tamamladı. Bunların mutlaka kitaba girmesi lazım.

Öncelikle konuşmalarda geçen bir sözü düzeltme çok önemli. Sahtekâr mimar diye bir şey, böyle bir kavram yok; onlar mimar adını kullanan sahtekârlar. Sahtekâr mimar diye bir kavram yok.

Eksik kalmasın, kayıtlara geçsin diye birkaç konuyu da burada aktarmak istiyorum.

Az önce konuşmalarda geçti: Yapı denetimi. 4708 sayılı yasa sorunludur. Yapı denetiminin birinci cümlesi: "Yapı denetimi bir kamu hizmetidir, ticarileştirilemez." şeklinde olmalıdır. 4708'e ilişkin çıkan yönetmeliklerin iptali için TMMOB çok uğraştı. Bakanlık yapı denetçisi belgesini verirken aradığı kriterler nedir? Yoktur. Sonuca baktığımızda, zaten çoğu kamudan emekli arkadaşlarımızın ayda 1200-1300 liraya bir ek gelir olarak çalıştırıldıkları bir iştir yapı denetimi. Sorunludur. Bununla çok uğraştık. Belge alan arkadaşların dışında, bugün sorumluluk belgeyi veren Bakanlıktadır. Denetçi meslektaşlara ilişkin Oda ve TMMOB Onur Kurullarında çok ceza çıkıyor. İki yıllık bir çalışma döneminde 300-400 arkadaşımız mesleki ceza alıyorlar TMMOB ortamlarında. Belgeyi verenlerin de takibi gerekir diye düşünüyorum.

Bu arada, konuşmalarda geçti: İşverenden parayı alıp yapıyı denetliyorsun. Sistemi böyle ticarileştirdiler. "Projeni bedava yaparım ağabey, yapıyı biz denetleyelim"ler falan dışında söylüyorum. En azından Bakanlık bu saçma sapan sistemi bir şekle sokabilir. "Yapı denetçisi firma havuzu kursa, her talep bakanlığa gelse, Bakanlık havuzdan firma görevlendirirse." Şu kadarcık beyni olan insanın algılayabileceği bir iştir bu. Bunları da yapmazlar. Bu işi layıkıyla yapanları tabii tenzih ederim; ama sistemin kendisi bir ticarileştirme işi olduğu için, işini ne kadar doğru yaparsan yap, işin o kirliliği bir şekilde insanın eline ayağına dolaşıyor. Yapı denetimiyle ilgili bunu mutlaka söylemek zorundaydım.

Yapı Denetimi ile ilgili olarak biz diyoruz ki:

Yapı denetimi bir kamu hizmetidir. Bu nedenle, yapı denetimi süreci kar elde edilecek bir alan olarak görülmemelidir. Bu alanda görev alacakların, kar amacı gütmemeleri mesleki olsun ya da olmasın başkaca herhangi bir işle uğraşmamaları, tarafsız olmaları ve bu işlerde mesleki yeterliliğe sahip olmaları gerekmektedir. Yapı üretim sürecinde yer alan Belediye, iş sahibi, proje müellifi, yüklenici ve denetçilerin birbirlerini denetleyici nitelikleri göz önünde tutulmalıdır. Yapı denetimi, yapı üretim sürecinin bütün aşamalarını kapsamak zorundadır. Bu çerçevede yapı denetimi, imar planı, projelendirme, yapım ve garanti sürelerini kapsamalıdır. Özellikle de imar planı ve garanti süreleri ile ilgili hükümlerin neredeyse hiç olmadığına dikkat edilerek, tüketicinin korunması sağlanmalıdır. Yapı denetimi ile ilgili düzenlemenin kamu-özel ayrımı yapılmadan bütün yapılar için ve ülke genelinde geçerli olması sağlanmalıdır. Yapı denetimi sürecinde yer alan denetçilerin bağımsız, tarafsız, kamu adına hareket eden kurullar tarafından denetlenmesi sağlanmalıdır. Bu kurullarda Bakanlığın, Belediyelerin ve TMMOB'nin yer alması sağlanmalıdır. Özel ya da kamu binalarının üretimi ve denetimi alanında çalışacak mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları, kamuda çalışanlar da dahil olmak üzere, TMMOB'ne bağlı Odalarca verilecek yapı üretimi ve denetimi ile ilgili mesleki yeterlilik belgelerine haiz olmak zorundadırlar. Yapı denetimi sürecinde görev alan denetçilerin bizzat kendileri, doğrudan denetim sürecinde bulunmaları gerekmektedir. Yapı denetim alanında görev alacakların iş güvencesine sahip olmaları sağlanmalıdır. Belediyelerin yapı denetimi alanında çalışacak yeterli sayıda ve mesleki yeterlilik belgesine sahip eleman istihdam etmesi sağlanmalıdır. Aynı koşul, yapı denetim işini kendi kadrolarıyla yapan bütün kamu kurum ve kuruluşları için de geçerli olmalıdır. Bu sağlanamıyorsa, denetim görevi Odalarınca verilen yapı üretimi ve denetimi ile ilgili mesleki yeterlilik belgelerine haiz olan mühendis ve mimarlar tarafından doğrudan yapılmalıdır. Mevcut durumda ve en azından; denetçinin iş sahibi tarafından, özellikle de yüklenici tarafından seçilmesi ve ücretini iş sahibinden alması önlenmelidir. Mevcut Yapı Denetim Yasası bu ihtiyaçlara cevap vermemektedir. Ayrıca, bu kanunla birlikte aynı alanda birden fazla kanun ve buna bağlı mevzuat geçerli bulunmaktadır. Bunun yerine, İmar Kanununun yapı denetim gereklerine göre değiştirilmesi tercih edilmelidir.

Mesleki sorumluluk sigortası konuşuldu. Zor bir süreçtir bunu Türkiye'de uygulamak. Buna karşın gene de “Uzmanlıkla birlikte tasarımda kalitenin ve tasarım ücretlerinin artması, meslektaşlar arasında oluşabilecek haksız rekabetin engellenmesi, iş ve işverenin güvence altına alınması; SMM üyelerin yaptığı işten yasal olarak sorumlu olduğu ve bu sorumluluğun da mesleki sorumluluk sigorta sistemiyle desteklendiği ortamda mümkün olabilecektir.” dememiz gerekmektedir.

Gene sorun alanlarımızdan bir başka konu: Enerji kimlik belgesi. Konu hakkında yazılım sürecinde yapılan öneriler dikkate alınmamış, programın özellikle çizim kısmının kullanıcı dostu olmadığı ve makina mühendislerinin iş yükünü iki katına çıkardığı bir gerçekliktir. Tüm olumsuzluklarına rağmen, enerjinin verimli ve etkin kullanımı anlamında ulusal olarak denetim mekanizmasının etkin bir şekilde işletilmesini hedefleyen ve uluslararası standartlara uygun metodolojisi hazırlanmış bir programın, yazılımı ve kodlanması sırasında, bu programı üyeleri etkin olarak kullanacak olan ilgili Meslek Odalarından (MMO, EMO, İMO ve MO) alınacak görüşlere göre şekillendirilmesinin programın yaygın ve etkin olarak kullanılması ve amacına uygun olarak hizmet etmesi yönünde önemli bir adım olacağı kanaatindeyiz. Eğer bu yolla bir yazılım çalışması yapılmayacak ve Meslek Odaları tarafından yapılan öneriler dikkate alınmayacaksa bu çalışma tamamen iptal edilmeli ve dünya tarafından da kabul görmüş ve bakanlık tarafından akredite edilecek yazılımlar belirlenmeli ve tasarımcılar bu yazılımlar arasından tercih yapmalıdırlar.

Evet, 4734, Kamu İhale Kanunu ve Uygulamaları. Burada da çok sorunlarımız var. İyi yanları var, kötü yanları var. Az önce Abdullah Bilgin de söyledi. Bilindiği üzere hem “Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği” hem de “Kamu İhale Kanunu” kapsamında gerçekleştirilen kamu projelerinde büro tescil belgesi aranması yönünde bir zorunluluk mevcut değildir. Bu konunun ivedilikle gündeme alınarak ilgili mevzuatlarda yapılacak değişikliklerle kamu projelerinde büro tescil belgesi zorunluluğunun getirilmesi gerekmektedir.

Yapı sınıflarıyla ilgili olarak da -mimar arkadaşların yanında bunları da söyleyeyim- makina mühendisleri olarak biz tasarımcıların şöyle de bir talebi var: Yapı sınıfları günün koşullarına göre yeniden belirlenmeli, güncelliğini yitirmiş tanımlar kaldırılmalı. Bununla beraber, “Mühendislik Hizmetleri Şartnamesindeki hizmet bedeli hesabının yapı yaklaşık maliyeti üzerinden yapı sınıflarına uygun olarak

hesaplanması için, belirlenen hizmet oranları dönemin şartları çerçevesinde tekrar ele alınmalı ve teknolojinin gelişmesiyle beraber makina mühendisliği hizmetlerindeki artış, bu oranlar belirlenirken mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır” diye, mekanik tesisat tasarımı yapan arkadaşlarımızın da bir genel talebini burada söylemek durumundayım

Son olarak da şunları söyleyeyim:

Sahtekâr insanlar mühendis, mimar imzaları atarak, bu ülkenin belediyesinden, kamu kurumundan, eski adıyla Bayındırlık Bakanlığında, şimdiki adıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığında proje geçiriyorlar. Bunlar bellidir. TMMOB ve Odamız da çok naçizane bir şey söylüyor. Nitelikli yapıların tasarlanması ve üretilmesi için; sahtekarlıkların olmaması için, tasarımların ve uygulamaların ehil meslektaşlarımız eliyle yapılması için meslektaşlarımızla birlikte kendi koyduğumuz kurallar içerisinde odalarımızca yapılacak mesleki denetim kamu kurum ve kuruluşlarınca mutlaka istensin. Sen niye bunu engelliyorsun? Yazıyor oraya, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde değişiklik yapıyor, madde koyuyor. Değişiklik de şu: “Projeleri kamu kurumları dışında dışında, Oda ve benzerleri vize edemez.” Bizim hiçbir yönetmeliğimizde vize kelimesi yoktur. Hemen durumdan vazife çıkartan yandaş yerel yöneticiler de, “tamam, projelerde Oda kaşesi varsa projeni almam”. Çok başımıza gelir; belediyeye gittiğimizde, Odanın adını projenin üstünde herhangi bir yerinde görürse, bütün o proje iade olur. Çok meslektaşımız Odaya ayrı nüsha proje getirir mesleki denetimden geçmek için, idareye başka nüsha proje götürür. Şaka gibi.

Sevgili arkadaşlar,

Hepimiz iyi biliyoruz: Tesisat Kongrelerimizin başından beri yapageldiğimiz tartışmalar, aldığımız kararlarla tesisat mühendisliği kavramı görünür olmuş, tanımlanmış ve anlamlı bir yere gelmiştir. Ama Birlik başkanım Emin Koramaz'ın dediği çok doğru. Demeye de dilim varmıyor; ama kabahatin -çoğu demeyelim de-, birazı da bizim tesisat mühendisi arkadaşlarımızdadır. Zamanında, “Mesleki denetim neymiş; ben Odayı takmam” diyen arkadaşlarımızın büyük sorumlulukları ve veballeri vardır. Bakanlığa, yerel yönetimlere yapılan -tırnak içinde söylüyorum- ispiyonların hepsini biliyoruz. Uzun süre yöneticilik yapınca, hepsine tanıklık ediyorsunuz. O

meslektaşların bugünkü yanlış durumda çok veballeri vardır. Bunu da burada not edelim.

Sayın Başkan, bitirirken benim son önerim, bu panelde tüm konuşmaların salondan gelen katkıları da dahil paneller kitabında basılı olarak tarihe not bırakılmasıdır.

Teşekkür ederim.

PANEL YÖNETİCİSİ- Biz teşekkür ederiz.

Evet, üç saate yakın bir süre içerisinde, gerek salonda bulunan değerli konuklarımız, meslektaşlarımız, gerekse buradaki konuşmacılar dertlerini, dileklerini, önerilerini, sorunları dile getirdiler. Toparlamak gerekirse, ben de birkaç söz söyleyerek paneli bitirmek istiyorum.

Konuşmaların içerisinde çıkardığım birkaç tane temel nokta var. Bunlardan bir tanesi, Oda olarak bizim üzerinde çalışma yapmamız gereken, kurumsal olarak yapmamız gereken bazı konular var. Örneğin şartname; şu anda çalışmalar devam ediyor. Muhtemelen kısa bir zaman içerisinde onları sonuçlandıracağız. Sözleşmelerle ilgili birtakım öneriler var, “Örnek sözleşmeler olabilir mi?” gibi. Bunlarla ilgili, evet, kurumsal olarak bizim de çalışma yapmamız gereken noktalar var.

Bir konuya da değinmeden geçemeyeceğim. Ben, 1996 yılında Oda Yönetimine geldim. 22. yılımı herhalde doldurmak üzereyim. Her ortamda, her konuşmada, her sohbette SMM’lerin sorunlarını dinleyerek buraya kadar geldim. Küçümsediğim için demiyorum, yani çok fazla miktarda sorun var. Bizim Makina Mühendisleri Odası’nın üye sayısı bugün itibarıyla 110 bindir, SMM arkadaşlarımız 3 bin civarındadır. Bu alanla ilgili olan, yakından, uzaktan, yapabileceklerini düşündüklerimiz 20 bin civarındadır. Mehmet (Soğancı) Başkan ifade etti. Oransal olarak baktığımız zaman, diğer meslektaşlarımızın da birçok sorunu olmasına rağmen, biz, tüm yöneticiler de dâhil olmak üzere; yani şube yöneticilerimiz, merkez yöneticilerimiz, komisyonlarımız dâhil olmak üzere bu sorunlarla ilgileniyoruz. Her seferinde de sorunların bir kısmını çözüyoruz, bir kısmını da çözemiyoruz. Sorunları çözdüğümüz noktada, sizden gelen öneriler çerçevesinde çözüyoruz. O öneri çerçevesinde yapılan çözüm önerileri bir başka toplantıda tekrar tersyüz ediliyor; yani

bir gün sizin söylediklerinizi uygularken, bir başka zaman diliminde veya başka aylarda bir bakıyorsunuz, “Bunu niye uyguladınız?” deniliyor.

Hep söylüyorum, biraz açık yüreklilikle söylüyorum, her yerde de söylüyorum: Bir doktor düşünün, bir doktorun kendi ücretini daha pazarlık konusu yaptığını hiç görmedim. Yani bir doktora gidiyorsunuz muayene olmak için, adamın bir ücreti var; diyelim 500 liradır. Bırakın 450 lira alır mısınız diye pazarlık yapmayı, bir de üstelik köyümüzden geliyorsa, yumurta, bal, kaymak getiriyoruz ki, bize daha iyi baksın diye. Biz ne yapıyoruz? İnsanların yaşadığı, hepimizin gündelik olarak kullandığı bütün mekanları projelendiren, tasarlayan hep biziz. Biz niye kendi ücretlerimizi pazarlık konusu yapıyoruz? Allah aşkına, ne yapıyoruz biz? Türkiye’de 3 bin tesisatçısınız. Türkiye’de 3 bin tesisatçı bu işleri yapar. İster Hakkari’ye gidin, ister İstanbul’a gidin, ister İzmir’e gidin, nereye giderseniz gidin, bu işi yapacak olan bu 3 bin kişidir. Bu 3 bin kişi bir araya gelmez. Oda olarak asgari ücretler belirliyoruz, tavsiye niteliğinde ve “Bunun altına düşmeyin” diyoruz, ozalit parasına proje çiziyorsunuz. Ondan sonra gelip burada, “Ücretleri ne yapacağız?” diye söylüyoruz. Bunu gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum. Yani ne yapıyoruz biz, ne yapmak istiyoruz? Onun için de, lütfen, hep bir araya gelelim.

Tabii, burada yerel yönetimlere de önemli görev ve sorumluluklar düşüyor. Biraz da bizim meşruiyet yaratmamız lazım. Tabii ki, siyasal iktidar, Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği, dolayısıyla Makina Mühendisleri Odası’nın güçlü olmasını istemez. Yani burada kendi meslektaşlarının haklarını ve çıkarlarını koruma noktasında çok ciddi çabalar sarf ediyoruz geçmişten beri. İktidar tabii, o çabaları bir tarafa bıraktırmak isteyecektir. Kendi içimizde, Mühendisler Birliği, o birlikler, bu birlikler diye, “Böl-parçala-yönet” mantığıyla birtakım oluşumlar da oluşturuluyor şu anda. Ama odalara biz sahip çıkmalıyız arkadaşlar. Ali Ekber olarak beni sevmeyebilirsiniz, ama Makina Mühendisleri Odası kurumsal bir yapıdır. Bu kurumsal yapıya sahip çıkmak zorundasınız. Makina Mühendisleri Odası siz olduğunuz için vardır. Dolayısıyla da odalarımıza meslektaşlarımızın sahip çıkması lazım. Projelerinizi mesleki denetimden geçirmeniz gerekiyor. Bunu yapmadığınız takdirde, bir başka tarafta bizim ağılama şansımız olmayabilir.

İkincisi de, yerel yönetimlerin ciddi bir şekilde bizimle işbirliği yapması lazım. Eğer gerçekten sağlıklı bir yapı üretim süreci istiyorsak -tüm meslekler için

söylüyorum, yani sadece Makina Mühendisleri Odası anlamında söylemiyorum- başta dört disiplin olmak üzere, diğer disiplinler de dâhil olmak üzere, bizim ciddi bir şekilde bir işbirliği içerisine girmemiz ve bu protokolleri yapmamız lazım. Ama maalesef, bize en yakın olanlar protokol yapmaktan kaçınıyor. Bu serzenişimi de dile getirmek durumundayım. Onun için de, başta buradaki arkadaşlarımız olmak üzere, yani yöneticilerimiz olmak üzere, yerel yönetici arkadaşlarla görüşmeliler, konuşmalılar. Mutlaka ve mutlaka bu mesleki denetim konusunda merkezi protokollerimizi yapmalıyız. Meşruiyet yaratmalıyız. Yani ne yaparlarsa yapsınlar, ne kadar mevzuat değişikliği gündeme getirirlerse getirsinler, sonuç itibarıyla biz mühendisler olmadığımız sürece bu ülkenin uygar bir ülke olması, sanayileşmesi, demokrasinin yerleşmesi mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla da kendi mesleğimize, kendi meslektaşlarımıza, kendi kurumsal yapılarımıza, örgütlerimize sahip çıkalım diyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyoruz katkılarınızdan dolayı, bu saate kadar burada beklediğiniz için. (Alkışlar)